॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

အင်္ဂုတ္တရနိကာယော

နဝကနိပါတပါဠိ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. သမ္ဗောဓိဝဂ္ဂေါ

၁. သမ္ဗောဓိသုတ္တံ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ –

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယ္ယုံ – ‘သမ္ဗောဓိပက္ခိကာနံ [သမ္ဗောဓပက္ခိကာနံ (သီ. သျာ. ပီ.)], အာဝုသော, ဓမ္မာနံ ကာ ဥပနိသာ ဘာဝနာယာ’တိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ကိန္တိ ဗျာကရေယျာထာ’’တိ? ‘‘ဘဂဝံမူလကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာ။ပေ.။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ’’တိ။

‘‘တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘သစေ, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယ္ယုံ – ‘သမ္ဗောဓိပက္ခိကာနံ, အာဝုသော, ဓမ္မာနံ ကာ ဥပနိသာ ဘာဝနာယာ’တိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထ –

‘‘ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော။ သမ္ဗောဓိပက္ခိကာနံ, အာဝုသော, ဓမ္မာနံ အယံ ပဌမာ ဥပနိသာ ဘာဝနာယ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ သမ္ဗောဓိပက္ခိကာနံ, အာဝုသော, ဓမ္မာနံ အယံ ဒုတိယာ ဥပနိသာ ဘာဝနာယ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ, ဧဝရူပိယာ ကထာယ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ သမ္ဗောဓိပက္ခိကာနံ, အာဝုသော, ဓမ္မာနံ အယံ တတိယာ ဥပနိသာ ဘာဝနာယ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ သမ္ဗောဓိပက္ခိကာနံ, အာဝုသော, ဓမ္မာနံ အယံ စတုတ္ထီ ဥပနိသာ ဘာဝနာယ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပညတ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ သမ္ဗောဓိပက္ခိကာနံ, အာဝုသော, ဓမ္မာနံ အယံ ပဉ္စမီ ဥပနိသာ ဘာဝနာယ”။

“ကလျာဏမိတ္တဿေတံ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – သီလဝါ ဘဝိဿတိ, ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရိဿတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒါယ သိက္ခိဿတိ သိက္ခာပဒေသု။

“ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ, ဧဝရူပိယာ ကထာယ နိကာမလာဘီ ဘဝိဿတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

“ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရိဿတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

“ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – ပညဝါ ဘဝိဿတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။

“တေန စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ဣမေသု ပဉ္စသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဥတ္တရိ [ဥတ္တရိံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဘာဝေတဗ္ဗာ – အသုဘာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ရာဂဿ ပဟာနာယ, မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ, အာနာပာနဿတိ [အာနာပာနသတိ (သီ. ပီ.)] ဘာဝေတဗ္ဗာ ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒာယ, အနိစ္စသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတာယ။ အနိစ္စသညိနော, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ။ အနတ္တသညီ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတံ ပာပုဏာတိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာန”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. နိဿယသုတ္တံ

၂. အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ။ပေ.။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “‘နိဿယသမ္ပန္နော နိဿယသမ္ပန္နော’တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု နိဿယသမ္ပန္နော ဟောတီ”တိ? “သဒ္ဓံ စေ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု နိဿာယ အကုသလံ ပဇဟတိ ကုသလံ ဘာဝေတိ, ပဟီနမေဝဿ တံ အကုသလံ ဟောတိ။ ဟိရိံ စေ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု နိဿာယ။ပေ.။ ဩတ္တပ္ပံ စေ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု နိဿာယ။ပေ.။ ဝီရိယံ စေ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု နိဿာယ။ပေ.။ ပညံ စေ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု နိဿာယ အကုသလံ ပဇဟတိ ကုသလံ ဘာဝေတိ, ပဟီနမေဝဿ တံ အကုသလံ ဟောတိ ။ တံ ဟိဿ ဘိက္ခုနော အကုသလံ ပဟီနံ ဟောတိ သုပ္ပဟီနံ, ယံသ အရိယာယ ပညာယ ဒိသွာ ပဟီနံ”။

“တေန စ ပန, ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနာ ဣမေသု ပဉ္စသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ စတ္တာရော ဥပနိဿာယ ဝိဟာတဗ္ဗာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု သင်္ခာယေကံ ပဋိသေဝတိ, သင်္ခာယေကံ အဓိဝာသေတိ, သင်္ခာယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခာယေကံ ဝိနောဒေတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု နိဿယသမ္ပန္နော ဟောတီ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. မေဃိယသုတ္တံ

၃. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စာလိကာယံ ဝိဟရတိ စာလိကာပဗ္ဗတေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော ဟောတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဣစ္စာမဟံ, ဘန္တေ, ဇန္တုဂါမံ [ဇတုဂါမံ (သီ. အဋ္ဌ., သျာ. အဋ္ဌ.), ဇတ္တုဂါမံ (က. အဋ္ဌကထာယမ္ပိ ဟဋ္ဌန္တ ရံ)] ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတု”န္တိ။ “ယဿဒါနိ တွံ, မေဃိယ, ကာလံ မညသီ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ဇန္တုဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ဇန္တုဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရံ တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရေ ဇင်္ဃာဝိဟာရံ [ဇင်္ဃဝိဟာရံ (သျာ. က.)] အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော အမ္ဗဝနံ ပါသာဒိကံ ရမဏီယံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – “ပါသာဒိကံ ဝတိဒံ အမ္ဗဝနံ ရမဏီယံ, အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယ။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနေယျ, အာဂစ္ဆေယျာဟံ ဣမံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ဇန္တုဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။ ဇန္တုဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရံ တေနုပသင်္ကမိံ။ အဒ္ဒသံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ကိမိကာဠာယ နဒိယာ တီရေ ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော အမ္ဗဝနံ ပါသာဒိကံ ရမဏီယံ။ ဒိသွာန မေ ဧတဒဟောသိ – ‘ပါသာဒိကံ ဝတိဒံ အမ္ဗဝနံ ရမဏီယံ။ အလံ ဝတိဒံ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနတ္ထိကဿ ပဓာနာယ။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနေယျ, အာဂစ္ဆေယျာဟံ ဣမံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ’တိ။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနေယျ, ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ”တိ။ “အာဂမေဟိ တာဝ, မေဃိယ ! ဧကကမှိ [ဧကကမှာ (သီ. ပီ.)] တာဝ [ဝတ (က.)] ယာဝ အညောပိ ကောစိ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတီ”တိ [ဒိဿတူတိ (သဗ္ဗတ္ထ, ဋီကာယမ္ပိ ဟဋ္ဌန္တရံ), အာဂစ္ဆတူတိ, ဒိဿတီတိ (ဋီကာယံ ဟဋ္ဌန္တရာနိ)]။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဘဂဝတော, ဘန္တေ, နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ, နတ္ထိ ကတဿ ပတိစယော။ မယှံ ခေါ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ, အတ္ထိ ကတဿ ပတိစယော။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနေယျ, ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ”တိ။ “အာဂမေဟိ တာဝ, မေဃိယ, ဧကကမှိ တာဝ ယာဝ အညောပိ ကောစိ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတီ”တိ။

တတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဘဂဝတော, ဘန္တေ, နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ, နတ္ထိ ကတဿ ပတိစယော။ မယှံ ခေါ ပန, ဘန္တေ, အတ္ထိ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ, အတ္ထိ ကတဿ ပတိစယော။ သစေ မံ ဘဂဝါ အနုဇာနေယျ, ဂစ္ဆေယျာဟံ တံ အမ္ဗဝနံ ပဓာနာယာ”တိ။ “ပဓာနန္တိ ခေါ, မေဃိယ, ဝဒမာနံ ကိန္တိ ဝဒေယျာမ! ယဿဒါနိ တွံ, မေဃိယ, ကာလံ မညသီ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန တံ အမ္ဗဝနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ အမ္ဗဝနံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော မေဃိယဿ တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တဿ ယေဘုယျေန တယော ပါပကာ အကုသလာ ဝိတက္ကာ သမုဒာစရန္တိ, သေယျထိဒံ – ကာမဝိတက္ကော, ဗျာပါဒဝိတက္ကော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကော။ အထ ခေါ အာယသ္မတော မေဃိယဿ ဧတဒဟောသိ – “အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ ဘော! သဒ္ဓါယ စ ဝတမှာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ; အထ စ ပနိမေဟိ တီဟိ ပါပကေဟိ အကုသလေဟိ ဝိတက္ကေဟိ အန္ဝါသတ္တာ – ကာမဝိတက္ကေန, ဗျာပါဒဝိတက္ကေန, ဝိဟိံသာဝိတက္ကေနာ”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ မေဃိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တဿ ယေဘုယျေန တယော ပါပကာ အကုသလာ ဝိတက္ကာ သမုဒာစရန္တိ, သေယျထိဒံ – ကာမဝိတက္ကော, ဗျာပါဒဝိတက္ကော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကော။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘အစ္ဆရိယံ ဝတ ဘော, အဗ္ဘုတံ ဝတ ဘော! သဒ္ဓါယ စ ဝတမှာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗ

ဗဇိတာ; အထ စ ပနိမေဟိ တီဟိ ဟပကေဟိ အကုသလေဟိ ဝိတက္ကေဟိ အနွတသတ္တာ – ကာမဝိတက္ကေန, ဗျာပာဒဝိတက္ကေန, ဝိဟိံသာဝိတက္ကေနာတိ'''။

''အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ ပဥ္စ ဓမ္မာ ပရိပက္ကာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ပဥ္စ? ဣဓ, မေဃိယ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ ပဌမော ဓမ္မော ပရိပက္ကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, မေဃိယ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ ဒုတိယော ဓမ္မော ပရိပက္ကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, မေဃိယ, ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ, ဧဝရူပိယာ ကထာယ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ တတိယော ဓမ္မော ပရိပက္ကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, မေဃိယ, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ စတုတ္ထော ဓမ္မော ပရိပက္ကာယ သံဝတ္တတိ။

''ပုန စပရံ, မေဃိယ, ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အယံ ပဥ္စမော ဓမ္မော ပရိပက္ကာယ သံဝတ္တတိ။

''ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – 'သီလဝါ ဘဝိဿတိ။ပေ.။ သမာဒါယ သိက္ခိဿတိ သိက္ခာပဒေသု'''။

''ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – 'ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ။ပေ.။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ, ဧဝရူပိယာ ကထာယ နိကာမလာဘီ ဘဝိဿတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ'''။

''ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – 'အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရိဿတိ။ပေ.။ အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု'''။

''ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ – 'ပညဝါ ဘဝိဿတိ။ပေ.။ သမ္မာဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ'''။

''တေန စ ပန, မေဃိယ, ဘိက္ခုနာ ဣမေသု ပဥ္စသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဥတ္တရိ ဘာဝေတဗ္ဗာ – အသုဘာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ရာဂဿ ပဟာနာယ, မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဗျာပာဒဿ ပဟာနာယ, အာနာပာနဿတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒာယ, အနိစ္စသညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတာယ။ အနိစ္စသညိနော, မေဃိယ, အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ။ အနတ္တသညီ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတံ ပာပုဏာတိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာန''န္တိ။ တတိယံ။

၄. နန္ဒကသုတ္တံ

၄. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ နန္ဒကော ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဘိက္ခူ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သ

မ္ပဟံသေတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဗဟိဒ္ဓာတရကောဋ္ဌကေ အဋ္ဌာသိ ကထာပရိယောသာနံ အာဂမယမာနော။ အထ ခေါ ဘဂဝတ ကထာပရိယောသာနံ ဝိဒိတွာ ဥက္ကာသေတွာ အဂ္ဂဠံ အာကောဋေသိ။ ဝိဝရိံသု ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဒွါရံ။

အထ ခေါ ဘဂဝတ ဥပဋ္ဌာနသာလံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝတ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ တေဒတေစ – ''ဒီဃော ခေါ တ္ယာယံ, နန္ဒက, ဓမ္မပရိယာယော ဘိက္ခူနံ ပဋိဘာသိ။ အပိ မေ ပိဋ္ဌိ အာဂိလာယတိ ဗဟိဒ္ဓာတရကောဋ္ဌကေ ဌိတဿ ကထာပရိယောသာနံ အာဂမယမာနဿာ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ နန္ဒကော သာရဇ္ဇမာနရူပေ ဘဂဝန္တံ တေဒတေစ – ''န ခေါ ပန မယံ, ဘန္တေ, ဇာနာမ 'ဘဂဝတ ဗဟိဒ္ဓာတရကောဋ္ဌကေ ဌိတော'တိ။ သစေ ဟိ မယံ, ဘန္တေ, ဇာနေယျာမ 'ဘဂဝတ ဗဟိဒ္ဓာတရကောဋ္ဌကေ ဌိတော'တိ, တွေကမ္ပိ ( ) [(ဓမ္မံ) ကတ္ထစိ] နော နပ္ပဋိဘာသေယျာ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ သာရဇ္ဇမာနရူပံ ဝိဒိတွာ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ တေဒတေစ – ''သာဓု, သာဓု, နန္ဒက! တေံ ခေါ, နန္ဒက, တုမ္ဟာကံ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓာယ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ, ယံ တုမှေဟ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္နိသီဒေယျာထ။ သန္နိပတိတာနံ တေ, နန္ဒက, ဒွဝယံ ကရဏီယံ – ဓမ္မီ တ ကထာ အရိယော တ တုဏှီဘာဝေါ။ [အ. နိ. ၈.၇၁; ၉.၁] သဒ္ဓော စ, နန္ဒက, ဘိက္ခု ဟောတိ, နော စ သီလဝါ။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – 'ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ သီလဝါ စာ'တိ။ ယတော စ ခေါ, နန္ဒက, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။

''သဒ္ဓော စ, နန္ဒက, ဘိက္ခု ဟောတိ သီလဝါ စ, နော စ လာဘီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – 'ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ သီလဝါ စ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿာ'တိ။ ယတော စ ခေါ, နန္ဒက, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။

''သဒ္ဓော စ, နန္ဒက, ဘိက္ခု ဟောတိ သီလဝါ စ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ, န လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ သေယျထာပိ, နန္ဒက, ပါဏော စတုပ္ပဒကော အဿ။ တဿ ဧကော ပါဒေါ ဩမကော လာမကော။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော အဿ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, နန္ဒက, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ, န လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – 'ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ သီလဝါ စ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ လာဘီ စ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ'''တိ။

''ယတော စ ခေါ, နန္ဒက, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ လာဘီ စ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပရိပူရော ဟောတီ''တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝတ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒကော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဣဒါနိ, အာဝုသော, ဘဂဝတ စတူဟိ ပဒေဟိ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – 'သဒ္ဓော စ, နန္ဒက, ဘိက္ခု ဟောတိ, နော စ သီလဝါ။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ သီလဝါ စာ'တိ။ ယတော စ ခေါ နန္ဒက ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။ သဒ္ဓော စ နန္ဒက ဘိက္ခု ဟောတိ သီလဝါ စ, နော စ လာဘီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ။ပေ.။ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ, န လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ သေယျထာပိ နန္ဒက ပါဏော စတုပ္ပဒကော အဿ, တဿ ဧကော ပါဒေါ ဩမကော လာမကော, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော အဿ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, နန္ဒက, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ, လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ, န လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ, တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ 'ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ သီလဝါ စ, လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ,

လာဘီ စ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ’တိ။ ယတော စ ခော, နန္ဒက, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမာဓိဿ လာဘီ စ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပရိပူရော ဟောတီ’’တိ။

‘‘ပဉ္စိမေ, အာဝုသော, အာနိသံသာ ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ ယထာ ယထာ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ , တထာ တထာ သော သတ္ထု ပိယော စ ဟောတိ မနာပော စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စ။ အယံ, အာဝုသော, ပဌမော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ ယထာ ယထာ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ, တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီ စ ဟောတိ ဓမ္မပ္ပဋိသံဝေဒီ စ။ အယံ, အာဝုသော, ဒုတိယော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ ယထာ ယထာ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ, တထာ တထာ သော တသ္မိံ ဓမ္မေ ဂမ္ဘီရံ အတ္ထပဒံ ပညာယ အတိဝိဇ္ဈ ပဿတိ။ အယံ, အာဝုသော, တတိယော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ ယထာ ယထာ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ, တထာ တထာ နံ သဗြဟ္မစာရီ ဥတ္တရိ သမ္ဘာဝေန္တိ – ‘အဒ္ဓာ အယမာယသ္မာ ပတ္တော ဝါ ပဇ္ဇတိ ဝါ’။ အယံ, အာဝုသော, စတုတ္ထော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ ယထာ ယထာ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ , ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ, တတ္ထ ယေ ခော ဘိက္ခူ သေခါ အပ္ပတ္တမာနသာ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာနာ ဝိဟရန္တိ, တေ တံ ဓမ္မံ သုတွာ ဝီရိယံ အာရဘန္တိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ ယေ ပန တတ္ထ ဘိက္ခူ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ ဝုသိတဝန္တော ကတကရဏီယာ ဩဟိတဘာရာ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနာ သမ္မဒညာဝိမုတ္တာ, တေ တံ ဓမ္မံ သုတွာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံယေဝ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ အယံ, အာဝုသော, ပဉ္စမော အာနိသံသော ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယ။ ဣမေ ခော, အာဝုသော, ပဉ္စ အာနိသံသာ ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယာ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဗလသုတ္တံ

၅. ‘‘စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဗလာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ပညာဗလံ, ဝီရိယဗလံ, အနဝဇ္ဇဗလံ, သင်္ဂါဟဗလံ။ ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပညာဗလံ? ယေ ဓမ္မာ ကုသလာ ကုသလသင်္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ အကုသလာ အကုသလသင်္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာ သာဝဇ္ဇသင်္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ အနဝဇ္ဇာ အနဝဇ္ဇသင်္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ ကဏှာ ကဏှသင်္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ သုက္ကာ သုက္ကသင်္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ သေဝိတဗ္ဗာ သေဝိတဗ္ဗသင်္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ အသေဝိတဗ္ဗာ

အသေဝိတဗ္ဗသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ နာလမရိယာ နာလမရိယသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ အလမရိယာ အလမရိယသင္ခါတာ, တ္ယာသ္သ ဓမ္မာ ပညာယ တေဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ တေစရိတာ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပညာဗလံ။

''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဝီရိယဗလံ? ယေ ဓမ္မာ အကုသလာ အကုသလသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာ သာဝဇ္ဇသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ ကဏှာ ကဏှသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ အသေဝိတဗ္ဗာ အသေဝိတဗ္ဗသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ နာလမရိယာ နာလမရိယသင္ခါတာ, တေသံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ယေ ဓမ္မာ ကုသလာ ကုသလသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ အနဝဇ္ဇာ အနဝဇ္ဇသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ သုက္ကာ သုက္ကသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ သေဝိတဗ္ဗာ သေဝိတဗ္ဗသင္ခါတာ ယေ ဓမ္မာ အလမရိယာ အလမရိယသင္ခါတာ, တေသံ ဓမ္မာနံ ပဋိလာဘာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဝီရိယဗလံ။

''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အနဝဇ္ဇဗလံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အနဝဇ္ဇေန ကာယကမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အနဝဇ္ဇေန ဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အနဝဇ္ဇေန မနောကမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနဝဇ္ဇဗလံ။

''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဂဟဗလံ? စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဂဟဝတ္ထူနိ – ဒာနံ, ပေယျဝဇ္ဇံ, အတ္ထစရိယာ, သမာနတ္တတာ။ ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ဒာနာနံ ယဒိဒံ ဓမ္မဒာနံ။ ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ပေယျဝဇ္ဇာနံ ယဒိဒံ အတ္ထိကဿ ဩဟိတသောတဿ ပုနပ္ပုနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထစရိယာနံ ယဒိဒံ အဿဒ္ဓံ သဒ္ဓါသမ္ပဒာယ သမာဒပေတိ နိဝေသေတိ ပတိဋ္ဌာပေတိ, ဒုဿီလံ သီလသမ္ပဒာယ။ ပေ.။ မစ္ဆရိံ စာဂသမ္ပဒာယ။ပေ.။ ဒုပ္ပညံ ပညာသမ္ပဒာယ သမာဒပေတိ နိဝေသေတိ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, သမာနတ္တတာနံ ယဒိဒံ သောတာပန္နော သောတာပန္နဿ သမာနတ္တော, သကဒာဂါမီ သကဒာဂါမိဿ သမာနတ္တော, အနာဂါမီ အနာဂါမိဿ သမာနတ္တော, အရဟာ အရဟတော သမာနတ္တော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဂဟဗလံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ ဗလာနိ။

''ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတူဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော အရိယသာဝကော ပဉ္စ ဘယာနိ သမတိက္ကန္တော ဟောတိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? အာဇီဝိကဘယံ, အသိလောကဘယံ, ပရိသသာရဇ္ဇဘယံ, မရဏဘယံ , ဒုဂ္ဂတိဘယံ။ သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'နာဟံ အာဇီဝိကဘယဿ ဘာယာမိ။ ကိဿာဟံ အာဇီဝိကဘယဿ ဘာယိဿာမိ? အတ္ထိ မေ စတ္တာရိ ဗလာနိ – ပညာဗလံ, ဝီရိယဗလံ, အနဝဇ္ဇဗလံ, သင်္ဂဟဗလံ။ ဒုပ္ပညော ခော အာဇီဝိကဘယဿ ဘာယေယျ။ ကုသီတော အာဇီဝိကဘယဿ ဘာယေယျ။ သာဝဇ္ဇကာယကမ္မန္တဝစီကမ္မန္တမနောကမ္မန္တော အာဇီဝိကဘယဿ ဘာယေယျ။ အသင်္ဂါဟကော အာဇီဝိကဘယဿ ဘာယေယျ။ နာဟံ အသိလောကဘယဿ ဘာယာမိ။ပေ.။ နာဟံ ပရိသသာရဇ္ဇဘယဿ ဘာယာမိ။ပေ.။ နာဟံ မရဏဘယဿ ဘာယာမိ။ပေ.။ နာဟံ ဒုဂ္ဂတိဘယဿ ဘာယာမိ။ ကိဿာဟံ ဒုဂ္ဂတိဘယဿ ဘာယိဿာမိ? အတ္ထိ မေ စတ္တာရိ ဗလာနိ – ပညာဗလံ, ဝီရိယဗလံ, အနဝဇ္ဇဗလံ, သင်္ဂဟဗလံ။ ဒုပ္ပညော ခော ဒုဂ္ဂတိဘယဿ ဘာယေယျ။ ကုသီတော ဒုဂ္ဂတိဘယဿ ဘာယေယျ။ သာဝဇ္ဇကာယကမ္မန္တဝစီကမ္မန္တမနောကမ္မန္တော ဒုဂ္ဂတိဘယဿ ဘာယေယျ။ အသင်္ဂါဟကော ဒုဂ္ဂတိဘယဿ ဘာယေယျ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတူဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော အရိယသာဝကော ဣမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ သမတိက္ကန္တော ဟောတီ''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သေဝနာသုတ္တံ

၆. တတြ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။ပေ.။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

''ပုဂ္ဂလောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပိ။ စီဝရမ္ပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗံ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ ပိဏ္ဍပါတောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပိ။ သေနာသနမ္ပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗံ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ ဂါမနိဂမောပိ,

အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပိ။ ဇနပဒပဒေသောပိ အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပိ။

"'ပုဂ္ဂလောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ'တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ပုဂ္ဂလံ – 'ဣမံ ခော မေ ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; ယေ စ ခော မေ ပဗ္ဗဇိတေန ဇီဝိတပရိက္ခာရာ သမုဒာနေတဗ္ဗာ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ တေ စ ကသိရေန သမုဒာဂစ္ဆန္တိ; ယဿ စမ္ဟိ အတ္ထာယ အကရေဿ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတော သော စ မေ သာမညတ္ထော န ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ'တိ, တေနာဝုသော, ပုဂ္ဂလေန သော ပုဂ္ဂလော ရတ္တိဘာဂံ ဝါ ဒိဝသဘာဂံ ဝါ သင်္ခာပိ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမိတဗ္ဗံ နာနုဗန္ဓိတဗ္ဗော။

"တတ္ထ ယံ ဇညာ ပုဂ္ဂလံ – 'ဣမံ ခော မေ ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; ယေ စ ခော မေ ပဗ္ဗဇိတေန ဇီဝိတပရိက္ခာရာ သမုဒာနေတဗ္ဗာ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ တေ စ အပ္ပကသိရေန သမုဒာဂစ္ဆန္တိ; ယဿ စမ္ဟိ အတ္ထာယ အကရေဿ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတော သော စ မေ သာမညတ္ထော န ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ'တိ, တေနာဝုသော, ပုဂ္ဂလေန သော ပုဂ္ဂလော သင်္ခာပိ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမိတဗ္ဗံ နာနုဗန္ဓိတဗ္ဗော။

"တတ္ထ ယံ ဇညာ ပုဂ္ဂလံ – 'ဣမံ ခော မေ ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ; ယေ စ ခော မေ ပဗ္ဗဇိတေန ဇီဝိတပရိက္ခာရာ သမုဒာနေတဗ္ဗာ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ တေ စ ကသိရေန သမုဒာဂစ္ဆန္တိ; ယဿ စမ္ဟိ အတ္ထာယ အကရေဿ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတော သော စ မေ သာမညတ္ထော ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ'တိ, တေနာဝုသော, ပုဂ္ဂလေန သော ပုဂ္ဂလော သင်္ခာပိ အနုဗန္ဓိတဗ္ဗော န ပက္ကမိတဗ္ဗံ။

"တတ္ထ ယံ ဇညာ ပုဂ္ဂလံ – 'ဣမံ ခော မေ ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ; ယေ စ ခော မေ ပဗ္ဗဇိတေန ဇီဝိတပရိက္ခာရာ သမုဒာနေတဗ္ဗာ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ တေ စ အပ္ပကသိရေန သမုဒာဂစ္ဆန္တိ; ယဿ စမ္ဟိ အတ္ထာယ အကရေဿ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတော သော စ မေ သာမညတ္ထော ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ'တိ, တေနာဝုသော, ပုဂ္ဂလေန သော ပုဂ္ဂလော ယာဝဇီဝံ အနုဗန္ဓိတဗ္ဗော န ပက္ကမိတဗ္ဗံ အပိ ပနုဇ္ဇမာနေန [ပဏုဇ္ဇမာနေန (?)] ။ 'ပုဂ္ဂလောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ'တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

"'စီဝရမ္ပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗံ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ'တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ စီဝရံ – 'ဣဒံ ခော မေ စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ'တိ, ဧဝရူပံ စီဝရံ န သေဝိတဗ္ဗံ ။ တတ္ထ ယံ ဇညာ စီဝရံ – 'ဣဒံ ခော မေ စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ'တိ, ဧဝရူပံ စီဝရံ သေဝိတဗ္ဗံ။ 'စီဝရမ္ပိ , အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗံ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ'တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

"'ပိဏ္ဍပာတောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ'တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ပိဏ္ဍပာတံ – 'ဣမံ ခော မေ ပိဏ္ဍပာတံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ'တိ, ဧဝရူပော ပိဏ္ဍပာတော န သေဝိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဇညာ ပိဏ္ဍပာတံ – 'ဣမံ ခော မေ ပိဏ္ဍပာတံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ'တိ, ဧဝရူပော ပိဏ္ဍပာတော သေဝိတဗ္ဗော။ 'ပိဏ္ဍပာတောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗော – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ'တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

"'သေနာသနမ္ပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝေဒိတဗ္ဗံ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ'တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ သေနာသနံ – "ဣဒံ ခော မေ သေနာသနံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ'တိ, ဧဝရူပံ သေနာသနံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယံ ဇညာ သေနာသနံ –

‘က္ခႏၶံ ေခါ မေ သေနာသနံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝၶုႏ္တီ’တိ, ဧဝရူပံ သေနာသနံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ‘သေနာသနမ္ပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, က္ကတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, က္ကဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ကမနိဂမောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ’တိ, က္ကတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိၪ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ကမနိဂမံ – ‘က္ကမံ ခေါ မေ ကမနိဂမံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝၶုႏ္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝရူပေါ ကမနိဂမော န သေဝိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဇညာ ကမနိဂမံ – ‘က္ကမံ ခေါ, မေ ကမနိဂမံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝၶုႏ္တီ’တိ, ဧဝရူပေါ ကမနိဂမော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘ကမနိဂမောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ’တိ, က္ကတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, က္ကဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ဇနပဒပဒေသောပိ , အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ’တိ, က္ကတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိၪ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ဇနပဒပဒေသံ – ‘က္ကမံ ခေါ မေ ဇနပဒပဒေသံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝၶုႏ္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝရူပေါ ဇနပဒပဒေသော န သေဝိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဇညာ ဇနပဒပဒေသံ – ‘က္ကမံ ခေါ မေ ဇနပဒပဒေသံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝၶုႏ္တီ’တိ, ဧဝရူပေါ ဇနပဒပဒေသော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘ဇနပဒပဒေသောပိ, အာဝုသော, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗောပိ အသေဝိတဗ္ဗောပီ’တိ, က္ကတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, က္ကဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”ႏ္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သုတဝတသုတ္တံ

၇. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ အထ ခေါ သုတဝါ ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင္ကမိ; ဥပသင္ကမိတ္ဝာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိႏ္နော ခေါ သုတဝါ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဧကမိဒါဟံ, ဘန္တေ, သမယံ ဘဂဝါ က္ကဓေဝ ရာဇဂဟေ ဝိဟရာမိ ဂိရိဗ္ဗဇေ။ တတြ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယော သော, သုတဝ [သုတဝ (သျာ.)] , ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော, အဘဗ္ဗော သော ပၪ္စ ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတုံ – အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သၪ္စိစ္စ ပာဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အဒိႏ္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒါတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သမ္ပဇာနမုသာ [သမ္ပဇာနံ မုသာ (က. သီ.)] ဘာသိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သႏ္နိဓိကာရကံ ကာမေ ပရိဘုၪ္ဇိတုံ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော’တိ။ ကစ္စိ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုဿုတံ သုဂ္ဂဟိတံ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတ”ႏ္တိ?

“တဂ္ဃ တေ ဧတံ, သုတဝ, သုဿုတံ သုဂ္ဂဟိတံ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတံ။ ပုဗ္ဗေ စာဟံ, သုတဝ, ဧတရဟိ စ ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘ယော သော ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော, အဘဗ္ဗော သော နဝ ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတုံ – အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သၪ္စိစ္စ ပာဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အဒိႏ္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒါတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သႏ္နိဓိကာရကံ ကာမေ ပရိဘုၪ္ဇိတုံ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု ဆန္ဒာဂတိံ ဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု ဒေါသာဂတိံ ဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု မောဟာဂတိံ ဂန္တုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု ဘယာဂတိံ ဂန္တုံ’။ ပုဗ္ဗေ စာဟံ, သုတဝ, ဧတရဟိ စ ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘ယော သော ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော, အဘဗ္ဗော သော က္ကမာနိ နဝ ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတု”’ႏ္တိ။ သတ္တမံ။

၈. သဇ္ဈသုတ္တံ

၈. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

"ဧကမိဒါဟံ, ဘန္တေ, သမယံ ဘဂဝါ တတ္ထေဝ ရာဇဂဟေ ဝိဟရာမိ ဂိရိဗ္ဗဇေ။ တတ္ထ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'ယော သော, သဓ္မ, ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော, အဘဗ္ဗော သော ပဉ္စ ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတုံ – အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒါတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သန္နိဓိကာရကံ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော'တိ။ ကစ္စိ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုသ္သုတံ သုဂ္ဂဟိတံ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတ"န္တိ?

"တဂ္ဃ တေ ဧတံ, သဓ္မ, သုသ္သုတံ သုဂ္ဂဟိတံ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတံ။ ပုဗ္ဗေ စာဟံ, သဓ္မ, ဧတရဟိ စ ဧဝံ ဝဒါမိ – 'ယော သော ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော, အဘဗ္ဗော သော နဝ ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတုံ – အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ။ပေ.။ အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သန္နိဓိကာရကံ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သင်္ဃံ ပစ္စက္ခာတုံ, အဘဗ္ဗော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတုံ'။ ပုဗ္ဗေ စာဟံ, သဓ္မ, ဧတရဟိ စ ဧဝံ ဝဒါမိ – 'ယော သော ဘိက္ခု အရဟံ ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာဝိမုတ္တော, အဘဗ္ဗော သော ဣမာနိ နဝ ဌာနာနိ အဇ္ဈာစရိတု'"န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပုဂ္ဂလသုတ္တံ

၉. "နဝယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ နဝ? အရဟာ, အရဟတ္တာယ ပဋိပန္နော, အနာဂါမီ, အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, သကဒါဂါမီ, သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, သောတာပန္နော, သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, ပုထုဇ္ဇနော – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နဝ ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိ"န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. အာဟုနေယျသုတ္တံ

၁၀. "နဝယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ပါဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေ နဝ? အရဟာ, အရဟတ္တာယ ပဋိပန္နော, အနာဂါမီ, အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, သကဒါဂါမီ, သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, သောတာပန္နော, သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော, ဂောတြဘူ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နဝ ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ"တိ။ ဒသမံ။

သမ္ဗောဓိဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

သမ္ဗောဓိ နိဿယော စေဝ, မေဃိယ နန္ဒကံ ဗလံ။
သေဝနာ သုတဝါ သဇ္ဈော, ပုဂ္ဂလော အာဟုနေယျေန စာတိ။

၂. သီဟနာဒဝဂ္ဂေါ

၁. သီဟနာဒသုတ္တံ

၁၁. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဝုတ္ထော မေ, ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယံ ဝဿာဝါသော။ ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိတု”န္တိ။ “ယဿဒါနိ တွံ, သာရိပုတ္တ, ကာလံ မညသီ”တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု အစိရပက္ကန္တေ အာယသ္မန္တေ သာရိပုတ္တေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အာယသ္မာ မံ, ဘန္တေ, သာရိပုတ္တော အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကန္တော”တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – “ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, မမ ဝစနေန သာရိပုတ္တံ အာမန္တေဟိ – ‘သတ္ထာ တံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အာမန္တေတီ’”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – “သတ္ထာ တံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အာမန္တေတီ”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တဿ ဘိက္ခုနော ပစ္စဿောသိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော [မဟာမောဂ္ဂလာနော (က.)] အာယသ္မာ စ အာနန္ဒော အဝါပုရဏံ [အပါပုရဏံ (သျာ. က.)] အာဒါယ ဝိဟာရေ အာဟိဏ္ဍန္တိ [ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ အနွာဟိဏ္ဍန္တိ (သီ. ပီ.), ဝိဟာရံ အာဟိဏ္ဍန္တိ (သျာ.)] – “အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော, အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော! ဣဒါနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော သမ္မုခါ သီဟနာဒံ နဒိဿတီ”တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “ဣဓ တေ, သာရိပုတ္တ, အညတရော သဗြဟ္မစာရီ ခီယနဓမ္မံ အာပန္နော – ‘အာယသ္မာ မံ, ဘန္တေ, သာရိပုတ္တော အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကန္တော’”တိ။

“ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ပထဝိယံ သုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ အသုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ ဂူထဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ မုတ္တဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ ခေဠဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ လောဟိတဂတမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ, န စ တေန ပထဝီ အဋ္ဋီယတိ ဝါ ဟရာယတိ ဝါ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝါ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ပထဝီသမေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, အာပသ္မိံ သုစိမ္ပိ ဓောဝန္တိ အသုစိမ္ပိ ဓောဝန္တိ ဂူထဂတမ္ပိ။ မုတ္တဂတမ္ပိ။ ခေဠဂတမ္ပိ။ ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ။ လောဟိတဂတမ္ပိ ဓောဝန္တိ, န စ တေန အာပေါ အဋ္ဋီယတိ ဝါ ဟရာယတိ ဝါ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝါ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, အာပေါသမေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, တေဇော သုစိမ္ပိ ဍဟတိ အသုစိမ္ပိ ဍဟတိ ဂူထဂတမ္ပိ။ မုတ္တဂတမ္ပိ။ ခေဠဂတမ္ပိ။ ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ။ လောဟိတဂတမ္ပိ ဍဟတိ, န စ တေန တေဇော အဋ္ဋီယတိ ဝါ ဟရာယတိ ဝါ ဇိဂုစ္ဆတိ ဝါ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ , ဘန္တေ, တေဇောသမေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, တယော သုစိမ္ပိ ဥပတယတိ အသုစိမ္ပိ ဥပတယတိ ဂူထဂတမ္ပိ မုတ္တဂတမ္ပိ ခေဠဂတမ္ပိ ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ လောဟိတဂတမ္ပိ ဥပတယတိ, န စ တေန တယော အဋ္ဋီယတိ တ ဟရာယတိ တ ဇိဂုစ္ဆတိ တ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, တယောသမေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ , ဘန္တေ, ရဇောဟရဏံ သုစိမ္ပိ ပုဉ္ဆတိ အသုစိမ္ပိ ပုဉ္ဆတိ ဂူထဂတမ္ပိ မုတ္တဂတမ္ပိ ခေဠဂတမ္ပိ ပုဗ္ဗဂတမ္ပိ လောဟိတဂတမ္ပိ ပုဉ္ဆတိ, န စ တေန ရဇောဟရဏံ အဋ္ဋီယတိ တ ဟရာယတိ တ ဇိဂုစ္ဆတိ တ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ရဇောဟရဏသမေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, စဏ္ဍာလကုမာရကော တ စဏ္ဍာလကုမာရိကာ တ ကဠောပိဟတ္ထော နန္တကဝါသီ ဂါမံ တ နိဂမံ တ ပဝိသန္တော နီစစိတ္တံယေဝ ဥပဋ္ဌပေတွာ ပဝိသတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, စဏ္ဍာလကုမာရက စဏ္ဍာလကုမာရိကာသမေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဥသဘော ဆိန္နဝိသာဏော သူရတော သုဒန္တော သုဝိနီတော ရထိယာယ ရထိယံ သိင်္ဃာဋကေန သိင်္ဃာဋကံ အနုဝိစရန္တော န ကိဉ္စိ ဟိံသတိ ဟတ္ထေန ဝါ ပါဒေန ဝါ ဝိသာဏေန ဝါ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဥသဘဆိန္နဝိသာဏသမေန စေတသာ ဝိဟရာမိ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒဟရော ယုဝါ မဏ္ဍနကဇာတိကော သီသံနှာတော အဟိကုဏပေန ဝါ ကုက္ကုရကုဏပေန ဝါ မနုဿကုဏပေန ဝါ ကဏ္ဌေ အာသတ္တေန အဋ္ဋီယေယျ ဟရာယေယျ ဇိဂုစ္ဆေယျ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဣမိနာ ပူတိကာယေန အဋ္ဋီယာမိ ဟရာယာမိ ဇိဂုစ္ဆာမိ။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျ။

“သေယျထာပိ , ဘန္တေ, ပုရိသော မေဒကထာလိကံ ပရိဟရေယျ ဆိဒ္ဒာဝဆိဒ္ဒံ ဥဂ္ဃရန္တံ ပဂ္ဃရန္တံ; ဧဝမေဝံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဣမံ ကာယံ ပရိဟရာမိ ဆိဒ္ဒာဝဆိဒ္ဒံ ဥဂ္ဃရန္တံ ပဂ္ဃရန္တံ။ ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယေ ကာယဂတာသတိ အနုပဋ္ဌိတာ အဿ, သော ဣဓ အညတရံ သဗြဟ္မစာရိံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမေယျာ”တိ။

အထ ခေါ သော ဘိက္ခု ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယော အဟံ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အသတာ တုစ္ဆာ မုသာ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခိံ။ တဿ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အစ္စယံ အစ္စယတော ပဋိဂ္ဂဏှာတု အာယတိံ သံဝရာယာ”တိ။ “တဂ္ဃ တံ [တွံ (သီ. ပီ.)], ဘိက္ခု, အစ္စယော အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယော တွံ သာရိပုတ္တံ အသတာ တုစ္ဆာ မုသာ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခိ။ ယတော စ ခေါ တွံ, ဘိက္ခု, အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောသိ, တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမ။ ဝုဒ္ဓိဟေသာ, ဘိက္ခု, အရိယဿ ဝိနယေ ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ”တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ – ‘‘ခမ, သာရိပုတ္တ, ကမ္မသ္သ မောဃပုရိသဿ, ပုရာ တဿ တတ္ထေဝ သတ္တဓာ မုဒ္ဓာ ဖလတီ’’တိ [ဖလိဿတီတိ (က. သီ. သျာ. ပီ. က.) အဋ္ဌကထာသု ပန ‘‘ဖလတီတိ’’ ကတ္တေဝ ဒိဿတိ]။ ‘‘ခမာမဟံ, ဘန္တေ, တဿ အာယသ္မတော သစေ မံ သော အာယသ္မာ ဧဝမာဟ – ‘ခမတု စ မေ သော အာယသ္မာ’’’တိ။ ပဌမံ။

၂. သဥပာဒိသေသသုတ္တံ

၁၂. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘အတိပ္ပဂေ ခေါ တာဝ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ, ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ’’န္တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ‘‘ယော ဟိ ကောစိ, အာဝုသော, သဥပာဒိသေသော ကာလံ ကရောတိ, သဗ္ဗော သော အပရိမုတ္တော နိရယာ အပရိမုတ္တော တိရစ္ဆာနယောနိယာ အပရိမုတ္တော ပေတ္တိဝိသယာ အပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ’’တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိ နပ္ပဋိက္ကောသိ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ – ‘‘ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမီ’’တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧတဒဟောသိ – ‘အတိပ္ပဂေ ခေါ တာဝ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ; ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ’န္တိ။ အထ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ။ တေန ခေါ ပန သမယေန တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ‘ယော ဟိ ကောစိ, အာဝုသော, သဥပာဒိသေသော ကာလံ ကရောတိ, သဗ္ဗော သော အပရိမုတ္တော နိရယာ အပရိမုတ္တော တိရစ္ဆာနယောနိယာ အပရိမုတ္တော ပေတ္တိဝိသယာ အပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ’တိ။ အထ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိံ နပ္ပဋိက္ကောသိံ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံ – ‘ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမီ’’’တိ။

‘‘ကေ စ [ကေစိ (သျာ. ပီ.), တေ စ (က.)] , သာရိပုတ္တ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ, ကေ စ [ကေစိ (သျာ. ပီ. က.) အ. နိ. ၆.၄၄ ပဿိတဗ္ဗံ] သဥပာဒိသေသံ ဝါ ‘သဥပာဒိသေသော’တိ ဇာနိဿန္တိ, အနုပာဒိသေသံ ဝါ ‘အနုပာဒိသေသော’တိ ဇာနိဿန္တိ’’!

‘‘နဝယိမေ, သာရိပုတ္တ, ပုဂ္ဂလာ သဥပာဒိသေသာ ကာလံ ကုရုမာနာ ပရိမုတ္တာ နိရယာ ပရိမုတ္တာ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပရိမုတ္တာ ပေတ္တိဝိသယာ ပရိမုတ္တာ အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။ ကတမေ နဝ? ဣဓ , သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, သမာဓိသ္မိံ ပရိပူရကာရီ , ပညာယ မတ္တသော ကာရီ။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ အယံ, သာရိပုတ္တ , ပဌမော ပုဂ္ဂလော သဥပာဒိသေသော ကာလံ ကုရုမာနော ပရိမုတ္တော နိရယာ ပရိမုတ္တော တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပရိမုတ္တော ပေတ္တိဝိသယာ ပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။

“ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, သမာဓိသ္မိံ ပရိပူရကာရီ, ပညာယ မတ္တသော ကာရီ။ သော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ။ အသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ။ သသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ပေ။ ဥဒ္ဓံသောတော ဟောတိ အကနိဋ္ဌဂါမီ။ အယံ, သာရိပုတ္တ, ပဉ္စမော ပုဂ္ဂလော သဉပါဒိသေသော ကာလံ ကုရုမာနော ပရိမုတ္တော နိရယာ ပရိမုတ္တော တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပရိမုတ္တော ပေတ္တိဝိသယာ ပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။

“ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, သမာဓိသ္မိံ မတ္တသော ကာရီ, ပညာယ မတ္တသော ကာရီ။ သော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒါဂါမီ ဟောတိ, သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။ အယံ, သာရိပုတ္တ, ဆဋ္ဌော ပုဂ္ဂလော သဉပါဒိသေသော ကာလံ ကုရုမာနော ပရိမုတ္တော နိရယာ။ပေ။ ပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။

“ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, သမာဓိသ္မိံ မတ္တသော ကာရီ, ပညာယ မတ္တသော ကာရီ။ သော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဧကဗီဇီ ဟောတိ, ဧကံယေဝ မာနုသကံ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။ အယံ, သာရိပုတ္တ, သတ္တမော ပုဂ္ဂလော သဉပါဒိသေသော ကာလံ ကုရုမာနော ပရိမုတ္တော နိရယာ။ပေ။ ပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။

“ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, သမာဓိသ္မိံ မတ္တသော ကာရီ, ပညာယ မတ္တသော ကာရီ။ သော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ကောလံကောလော ဟောတိ, ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ကုလာနိ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။ အယံ, သာရိပုတ္တ, အဋ္ဌမော ပုဂ္ဂလော သဉပါဒိသေသော ကာလံ ကုရုမာနော ပရိမုတ္တော နိရယာ။ပေ။ ပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။

“ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, သမာဓိသ္မိံ မတ္တသော ကာရီ, ပညာယ မတ္တသော ကာရီ။ သော တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သတ္တက္ခတ္တုပရမော ဟောတိ, သတ္တက္ခတ္တုပရမံ ဒေဝေ စ မနုဿေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။ အယံ, သာရိပုတ္တ, နဝမော ပုဂ္ဂလော သဉပါဒိသေသော ကာလံ ကုရုမာနော ပရိမုတ္တော နိရယာ ပရိမုတ္တော တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပရိမုတ္တော ပေတ္တိဝိသယာ ပရိမုတ္တော အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။

“ကေ စ, သာရိပုတ္တ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ, ကေ စ သဉပါဒိသေသံ ဝါ ‘သဉပါဒိသေသော’တိ ဇာနိဿန္တိ, အနုပါဒိသေသံ ဝါ ‘အနုပါဒိသေသော’တိ ဇာနိဿန္တိ! ဣမေ ခော, သာရိပုတ္တ, နဝ ပုဂ္ဂလာ သဉပါဒိသေသာ ကာလံ ကုရုမာနာ ပရိမုတ္တာ နိရယာ ပရိမုတ္တာ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပရိမုတ္တာ ပေတ္တိဝိသယာ ပရိမုတ္တာ အပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတာ။ န တာဝါယံ, သာရိပုတ္တ, ဓမ္မပရိယာယော ပဋိဘာသိ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? မာယိမံ ဓမ္မပရိယာယံ သုတွာ ပမာဒံ အာဟရိံသူတိ [အာဟရိံသု (သီ. ပီ.)]။ အပိ စ မယာ [အပိ စာယံ (?)], သာရိပုတ္တ, ဓမ္မပရိယာယော ပဉှာဓိပ္ပာယေန ဘာသိတော”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကောဋ္ဌိကသုတ္တံ

၁၃. အထ ခော အာယသ္မာ မဟာကောဋ္ဌိကော [မဟာကောဋ္ဌိတော (သီ. သျာ. ပီ.)] ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ မဟာကောဋ္ဌိကော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ သမ္ပရာယဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ [သုခဝေဒနိယံ (က.) မ. နိ. ၃.၈ ပဿိတဗ္ဗံ] , တံ မေ ကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ [ဒုက္ခဝေဒနိယံ (က.)] ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ?
“နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ [သုခဝေဒနိယံ (က.) မ. နိ. ၃.၈ ပဿိတဗ္ဗံ] , တံ မေ ကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ [ဒုက္ခဝေဒနိယံ (က.)] ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ?
“နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ ပနာဝုသော, သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ ဗဟုဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ အပ္ပဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ , ‘ယံ ကမ္မံ အပ္ပဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ ဗဟုဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ ဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ အဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ, ‘ယံ ကမ္မံ အဝေဒနီယံ, တံ မေ ကမ္မံ ဝေဒနီယံ ဟောတူ’တိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ”တိ? “နော ဟိဒံ, အာဝုသော”။

“‘ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ သမ္ပရာယဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ သမ္ပရာယဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟောတူတိ , ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ ဗဟုဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ အပ္ပဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

‘‘‘ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ အပ္ပဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ ဗဟုဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

‘‘‘ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ ဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ အဝေဒနီယံ ဟောတူတိ , ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။

‘‘‘ကိံ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ, ယံ ကမ္မံ အဝေဒနီယံ တံ မေ ကမ္မံ ဝေဒနီယံ ဟောတူတိ, ဧတဿ အတ္ထာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’တိ ဝဒေသိ။ အထ ကိမတ္ထံ စရဟာဝုသော, ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’’တိ?

‘‘ယံ ခွဿ [ယံ ခော (က.)], အာဝုသော, အညာတံ အဒိဋ္ဌံ အပ္ပတ္တံ အသစ္ဆိကတံ အနဘိသမေတံ, တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ ပတ္တိယာ သစ္ဆိကိရိယာယ အဘိသမယာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’’တိ [ဝုဿတိ (သျာ.)]။ (‘‘ကိံ ပနဿာဝုသော, အညာတံ အဒိဋ္ဌံ အပ္ပတ္တံ အသစ္ဆိကတံ အနဘိသမေတံ, ယဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ ပတ္တိယာ သစ္ဆိကိရိယာယ အဘိသမယာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’’တိ?) [( ) သျာ. က. ပောတ္ထကေသု နတ္ထိ] ‘‘‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ခွဿ [ခော ယံ (က.)], အာဝုသော, အညာတံ အဒိဋ္ဌံ အပ္ပတ္တံ အသစ္ဆိကတံ အနဘိသမေတံ။ တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ ပတ္တိယာ သစ္ဆိကိရိယာယ အဘိသမယာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။ အယံ ‘ဒုက္ခသမုဒယော’တိ ခွဿ, အာဝုသော။ပေ.။ ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ ခွဿ, အာဝုသော။ပေ.။ ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ခွဿ, အာဝုသော, အညာတံ အဒိဋ္ဌံ အပ္ပတ္တံ အသစ္ဆိကတံ အနဘိသမေတံ။ တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ ပတ္တိယာ သစ္ဆိကိရိယာယ အဘိသမယာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။ ဣဒံ ခွဿ [ဣတိ ခော ယံ (က.)], အာဝုသော, အညာတံ အဒိဋ္ဌံ အပ္ပတ္တံ အသစ္ဆိကတံ အနဘိသမေတံ။ တဿ [ယဿ (?)] ဉာဏာယ ဒဿနာယ ပတ္တိယာ သစ္ဆိကိရိယာယ အဘိသမယာယ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ’’တိ။ တတိယံ။

၄. သမိဒ္ဓိသုတ္တံ

၁၄. အထ ခော အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အာယသ္မန္တံ သမိဒ္ဓိံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကိမာရမ္မဏာ, သမိဒ္ဓိ, ပုရိသဿ သင်္ကပ္ပဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ’’တိ? ‘‘နာမရူပါရမ္မဏာ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကွ နာနတ္တံ ဂစ္ဆန္တီ’’တိ? ‘‘ဓာတူသု, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံသမုဒယာ’’တိ? ‘‘ဖဿသမုဒယာ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံသမောသရဏာ’’တိ? ‘‘ဝေဒနာသမောသရဏာ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန , သမိဒ္ဓိ, ကိံပမုခါ’’တိ? ‘‘သမာဓိပ္ပမုခါ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံအဓိပတေယျာ’’တိ? ‘‘သတာဓိပတေယျာ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံဥတ္တရာ’’တိ? ‘‘ပညုတ္တရာ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံသာရာ’’တိ? ‘‘ဝိမုတ္တိသာရာ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံဩဂဓာ’’တိ? ‘‘အမတောဂဓာ, ဘန္တေ’’တိ။

‘‘‘ကိမာရမ္မဏာ, သမိဒ္ဓိ, ပုရိသဿ သင်္ကပ္ပဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နာမရူပါရမ္မဏာ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကွ နာနတ္တံ ဂစ္ဆန္တီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ဓာတူသု, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံသမုဒယာ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ဖဿသမုဒယာ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံသမောသရဏာ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ဝေဒနာသမောသရဏာ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံပမုခါ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘သမာဓိပ္ပမုခါ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံအဓိပတေယျာ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘သတာဓိပတေယျာ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံဥတ္တရာ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ပညုတ္တရာ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံသာရာ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘ဝိမုတ္တိသာရာ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ ‘တေ ပန, သမိဒ္ဓိ, ကိံဩဂဓာ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘အမတောဂဓာ, ဘန္တေ’တိ ဝဒေသိ။ သာဓု သာဓု, သမိဒ္ဓိ! သာဓု ခော တွံ, သမိဒ္ဓိ, ပုဋ္ဌော [ပဥှံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေသိ, တေန စ မာ မညီ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဂဏ္ဍသုတ္တံ

၁၅. ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဂင်္ဂါ အနေကဝဿဂဏိကော။ တဿဿု ဂဏ္ဍဿ နဝ ဝဏမုခာနိ နဝ အဘေဒနမုခာနိ။ တတော ယံ ကိဉ္စိ ပဂ္ဃရေယျ – အသုစိယေဝ ပဂ္ဃရေယျ, ဒုဂ္ဂန္ဓယေဝ ပဂ္ဃရေယျ, ဇေဂုစ္ဆိယံယေဝ [ဇေဂုစ္ဆိယေဝ (က.)] ပဂ္ဃရေယျ; ယံ ကိဉ္စိ ပသဝေယျ – အသုစိယေဝ ပသဝေယျ, ဒုဂ္ဂန္ဓယေဝ ပသဝေယျ, ဇေဂုစ္ဆိယံယေဝ ပသဝေယျ။

''ဂဏ္ဍောတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿေတံ စာတုမဟာဘူတိကဿ [စာတုမ္မဟာဘူတိကဿ (သီ. သျာ. ပီ.)] ကာယဿ အဓိဝစနံ မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝဿ ဩဒနကုမ္မာသူပစယဿ အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မဿ။ တဿဿု ဂဏ္ဍဿ နဝ ဝဏမုခာနိ နဝ အဘေဒနမုခာနိ။ တတော ယံ ကိဉ္စိ ပဂ္ဃရတိ – အသုစိယေဝ ပဂ္ဃရတိ, ဒုဂ္ဂန္ဓယေဝ ပဂ္ဃရတိ, ဇေဂုစ္ဆိယံယေဝ ပဂ္ဃရတိ; ယံ ကိဉ္စိ ပသဝတိ – အသုစိယေဝ ပသဝတိ, ဒုဂ္ဂန္ဓယေဝ ပသဝတိ, ဇေဂုစ္ဆိယံယေဝ ပသဝတိ။ တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ကာယေ နိဗ္ဗိန္ဒထာ''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သညာသုတ္တံ

၁၆. ''နဝယိမာ, ဘိက္ခဝေ, သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ။ ကတမာ နဝ ? အသုဘသညာ, မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ [ပဋိက္ကူလသညာ (သီ. သျာ. ပီ.)], သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ [အနဘိရတိသညာ (က.) အ. နိ. ၅.၁၂၁-၁၂၂], အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ – ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ သညာ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ကုလသုတ္တံ

၁၇. ''နဝဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တုံ, ဥပဂန္တွာ ဝါ နာလံ နိသီဒိတုံ။ ကတမေဟိ နဝဟိ? န မနာပေန ပစ္စုဋ္ဌေန္တိ, န မနာပေန အဘိဝါဒေန္တိ, န မနာပေန အာသနံ ဒေန္တိ, သန္တမဿ ပရိဂုဟန္တိ, ဗဟုကမ္ပိ ထောကံ ဒေန္တိ, ပဏီတမ္ပိ လူခံ ဒေန္တိ, အသက္ကစ္စံ ဒေန္တိ နော သက္ကစ္စံ, န ဥပနိသီဒန္တိ ဓမ္မဿဝနာယ, ဘာသိတမဿ န သုဿူသန္တိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ နာလံ ဥပဂန္တုံ ဥပဂန္တွာ ဝါ နာလံ နိသီဒိတုံ။

''နဝဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပဂန္တုံ, ဥပဂန္တွာ ဝါ အလံ နိသီဒိတုံ။ ကတမေဟိ နဝဟိ? မနာပေန ပစ္စုဋ္ဌေန္တိ, မနာပေန အဘိဝါဒေန္တိ, မနာပေန အာသနံ ဒေန္တိ, သန္တမဿ န ပရိဂုဟန္တိ, ဗဟုကမ္ပိ ဗဟုကံ ဒေန္တိ, ပဏီတမ္ပိ ပဏီတံ ဒေန္တိ, သက္ကစ္စံ ဒေန္တိ နော အသက္ကစ္စံ, ဥပနိသီဒန္တိ ဓမ္မဿဝနာယ, ဘာသိတမဿ သုဿူသန္တိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ကုလံ အနုပဂန္တွာ ဝါ အလံ ဥပဂန္တုံ, ဥပဂန္တွာ ဝါ အလံ နိသီဒိတု''န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. နဝင်္ဂုပောသထသုတ္တံ

၁၈. ''နဝဟိ , ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဥပောသထော ဥပဝုတ္ထော မဟပ္ဖလော ဟောတိ မဟာနိသံသော မဟာဇုတိကော မဟာဝိပ္ဖာရော။ ကထံ ဥပဝုတ္ထော စ, ဘိက္ခဝေ, နဝဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဥပောသထော မဟပ္ဖလော ဟောတိ မဟာနိသံသော မဟာဇုတိကော မဟာဝိပ္ဖာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယာဝဇီဝံ အရဟန္တော ပာဏာတိပာတံ ပဟာယ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတာ နိဟိတဒဏ္ဍာ နိဟိတသတ္ထာ လဇ္ဇီ ဒယာပန္နာ သဗ္ဗပာဏဘူတဟိတာနုကမ္ပိနော ဝိဟရန္တိ; အဟမ္ပဇ္ဇ ဣမဉ္စ ရတ္တိံ ဣမဉ္စ ဒိဝသံ ပာဏာတိပာတံ ပဟာယ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပာဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရာမိ။ ဣမိနာပင်္ဂေန [ဣမိနာပိ အင်္ဂေန (က. သီ.)] အရဟတံ အနုကရောမိ; ဥပောသထော စ မေ ဥပဝုတ္ထော ဘဝိဿတီ'တိ။ ဣမိနာ ပဌမေန အင်္ဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ပေ. ။။

‘‘‘ယာဝဇီဝံ အရဟန္တော ဥစ္စာသယနမဟာသယနံ ပဟာယ ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ပဋိဝိရတာ နီစသေယ္ယံ ကပ္ပေန္တိ – မဉ္စကေ ဝါ တိဏသန္ထာရကေ ဝါ; အဟမ္ပဇ္ဇ ဣမဉ္စ ရတ္တိံ ဣမဉ္စ ဒိဝသံ ဥစ္စာသယနမဟာသယနံ ပဟာယ ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ပဋိဝိရတော နီစသေယ္ယံ ကပ္ပေမိ – မဉ္စကေ ဝါ တိဏသန္ထာရကေ ဝါ။ ဣမိနာပင်္ဂေန အရဟတံ အနုကရောမိ; ဥပေါသထော စ မေ ဥပဝုတ္ထော ဘဝိဿတီ’တိ။ ဣမိနာ အဋ္ဌမေန အင်္ဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

‘‘မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ တထာ တတိယံ တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန [အဗျာပဇ္ဈေန (က.), အဗျာဗဇ္ဈေန (?)] ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ ဣမိနာ နဝမေန အင်္ဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧဝံ ဥပဝုတ္ထော ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဥပေါသထော မဟပ္ဖလော ဟောတိ မဟာနိသံသော မဟာဇုတိကော မဟာဝိပ္ဖာရော’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒေဝတာသုတ္တံ

၁၉. ‘‘ဣမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ သမ္ဗဟုလာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခော, ဘိက္ခဝေ, တာ ဒေဝတာ မံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘ဥပသင်္ကမိံသု နော, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာနံ ပဗ္ဗဇိတာ အဂါရာနိ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ပစ္စုဋ္ဌိမှ, နော စ ခော အဘိဝါဒိမှ။ တာ မယံ, ဘန္တေ, အပရိပုဏ္ဏကမ္မန္တာ ဝိပ္ပဋိသာရိနိယော ပစ္စာနုတာပိနိယော ဟီနံ ကာယံ ဥပပန္နာ’’’တိ။

‘‘အပရာပိ မံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဗဟုလာ ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘ဥပသင်္ကမိံသု နော, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာနံ ပဗ္ဗဇိတာ အဂါရာနိ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ပစ္စုဋ္ဌိမှ အဘိတဒိမှ [ပစ္စုဋ္ဌိမှ စ အဘိတဒိမှ စ (သျာ.)], နော စ တေသံ အာသနံ အဒမှ။ တာ မယံ, ဘန္တေ, အပရိပုဏ္ဏကမ္မန္တာ ဝိပ္ပဋိသာရိနိယော ပစ္စာနုတာပိနိယော ဟီနံ ကာယံ ဥပပန္နာ’’’တိ။

‘‘အပရာပိ မံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဗဟုလာ ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘ဥပသင်္ကမိံသု နော, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာနံ ပဗ္ဗဇိတာ အဂါရာနိ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ပစ္စုဋ္ဌိမှ အဘိတဒိမှ [ပစ္စုဋ္ဌိမှ စ အဘိတဒိမှ စ (သျာ.)] အာသနံ [အာသနဉ္စ (သီ. သျာ.)] အဒမှ, နော စ ခော ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ သံဝိဘဇိမှ။ပေ.။ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ [ယထာဗလံ စ (?)] သံဝိဘဇိမှ, နော စ ခော ဥပနိသီဒိမှ ဓမ္မဿဝနာယ။ပေ.။ ဥပနိသီဒိမှ [ဥပနိသီဒိမှ စ (သျာ.)] ဓမ္မဿဝနာယ, နော စ ခော ဩဟိတသောတာ ဓမ္မံ သုဏိမှ။ပေ.။ ဩဟိတသောတာ စ ဓမ္မံ သုဏိမှ, နော စ ခော သုတွာ ဓမ္မံ ဓာရယိမှ။ပေ.။ သုတွာ စ ဓမ္မံ ဓာရယိမှ, နော စ ခော ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခိမှ။ပေ.။ ဓာတာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခိမှ, နော စ ခော အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇိမှ။ တာ မယံ, ဘန္တေ, အပရိပုဏ္ဏကမ္မန္တာ ဝိပ္ပဋိသာရိနိယော ပစ္စာနုတာပိနိယော ဟီနံ ကာယံ ဥပပန္နာ’’’တိ။

‘‘အပရာပိ မံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဗဟုလာ ဒေဝတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘ဥပသင်္ကမိံသု နော, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာနံ ပဗ္ဗဇိတာ အဂါရာနိ။ တေ မယံ, ဘန္တေ, ပစ္စုဋ္ဌိမှ အဘိတဒိမှ [ပစ္စုဋ္ဌိမှ စ အဘိတဒိမှ စ (သျာ.)], အာသနံ [အာသနဉ္စ (သီ. သျာ.)] အဒမှ, ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ [ယထာဗလံ စ (?)] သံဝိဘဇိမှ, ဥပနိသီဒိမှ [ဥပနိသီဒိမှ စ (သျာ.)] ဓမ္မဿဝနာယ, ဩဟိတသောတာ စ ဓမ္မံ သုဏိမှ, သုတွာ စ ဓမ္မံ ဓာရယိမှ, ဓာတာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခိမှ, အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မံ [ဓမ္မာနုဓမ္မဉ္စ (?)] ပဋိပဇ္ဇိမှ။ တာ မယံ, ဘန္တေ, ပရိပုဏ္ဏကမ္မန္တာ အဝိပ္ပဋိသာရိနိယော အပစ္စာနုတာပိနိယော ပဏီတံ ကာယံ ဥပပန္နာ’တိ။ ဧတာနိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခမူလာနိ ဧတာနိ သုညာဂါရာနိ။ ဈာယထ, ဘိက္ခဝေ, မာ ပမာဒတ္ထ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထ သေယျထာပိ တာ ပုရိမိကာ ဒေဝတာ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဝေလာမသုတ္တံ

၂၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“အပိ နု တေ, ဂဟပတိ, ကုလေ ဒါနံ ဒီယတီ”တိ? “ဒီယတိ မေ, ဘန္တေ, ကုလေ ဒါနံ; တဉ္စ ခေါ လူခံ ကဏာဇကံ ဗိဠင်္ဂဒုတိယ”န္တိ။ “လူခဉ္စေပိ [လူခံ ဝါပိ (သျာ.), လူခဉ္စာပိ (က.)] , ဂဟပတိ, ဒါနံ ဒေတိ ပဏီတံ ဝါ; တဉ္စ အသက္ကစ္စံ ဒေတိ, အစိတ္တီကတွာ [အစိတ္တိံ ကတွာ (က.), အပစိတ္တိံ ကတွာ (သျာ.), အစိတ္တိကတွာ (ပီ.)] ဒေတိ, အသဟတ္ထာ ဒေတိ, အပဝိဒ္ဓံ [အပဝိဋ္ဌံ (သျာ.)] ဒေတိ, အနာဂမနဒိဋ္ဌိကော ဒေတိ။ ယတ္ထ ယတ္ထ တဿ တဿ ဒါနဿ ဝိပါကော နိဗ္ဗတ္တတိ, န ဥဠာရာယ ဘတ္တဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ, န ဥဠာရာယ ဝတ္ထဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ, န ဥဠာရာယ ယာနဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ, န ဥဠာရေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ။ ယေပိဿ တေ ဟောန္တိ ပုတ္တာတိ ဝါ ဒါရာတိ ဝါ ဒါသာတိ ဝါ ပေဿာတိ ဝါ ကမ္မကရာတိ ဝါ, တေပိ န သုဿူသန္တိ န သောတံ ဩဒဟန္တိ န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှေတံ [ဧဝဉ္စေတံ (သျာ. က.)] , ဂဟပတိ, ဟောတိ အသက္ကစ္စံ ကတာနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကော”။

“လူခဉ္စေပိ, ဂဟပတိ, ဒါနံ ဒေတိ ပဏီတံ ဝါ; တဉ္စ သက္ကစ္စံ ဒေတိ, စိတ္တီကတွာ ဒေတိ, သဟတ္ထာ ဒေတိ, အနပဝိဒ္ဓံ ဒေတိ, အာဂမနဒိဋ္ဌိကော ဒေတိ။ ယတ္ထ ယတ္ထ တဿ တဿ ဒါနဿ ဝိပါကော နိဗ္ဗတ္တတိ, ဥဠာရာယ ဘတ္တဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ, ဥဠာရာယ ဝတ္ထဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ, ဥဠာရာယ ယာနဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ, ဥဠာရေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဘောဂာယ စိတ္တံ နမတိ။ ယေပိဿ တေ ဟောန္တိ ပုတ္တာတိ ဝါ ဒါရာတိ ဝါ ဒါသာတိ ဝါ ပေဿာတိ ဝါ ကမ္မကရာတိ ဝါ, တေပိ သုဿူသန္တိ သောတံ ဩဒဟန္တိ အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဉှေတံ, ဂဟပတိ, ဟောတိ သက္ကစ္စံ ကတာနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကော။

“ဘူတပုဗ္ဗံ, ဂဟပတိ, ဝေလာမော နာမ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ။ သော ဧဝရူပံ ဒါနံ အဒါသိ မဟာဒါနံ။ စတုရာသီတိ သုဝဏ္ဏပါတိသဟဿာနိ အဒါသိ ရူပိယပူရာနိ , စတုရာသီတိ ရူပိယပါတိသဟဿာနိ အဒါသိ သုဝဏ္ဏပူရာနိ, စတုရာသီတိ ကံသပါတိသဟဿာနိ အဒါသိ ဟိရညပူရာနိ , စတုရာသီတိ ဟတ္ထိသဟဿာနိ အဒါသိ သောဝဏ္ဏာလင်္ကာရာနိ သောဝဏ္ဏဓဇာနိ ဟေမဇာလပ္ပဋိစ္ဆန္နာနိ [ဟေမဇာလသဉ္ဆန္နာနိ (သီ. ပီ.)] , စတုရာသီတိ ရထသဟဿာနိ အဒါသိ သီဟစမ္မပရိဝါရာနိ ဗျဂ္ဃစမ္မပရိဝါရာနိ ဒီပိစမ္မပရိဝါရာနိ ပဏ္ဍုကမ္ဗလပရိဝါရာနိ သောဝဏ္ဏာလင်္ကာရာနိ သောဝဏ္ဏဓဇာနိ ဟေမဇာလပ္ပဋိစ္ဆန္နာနိ, စတုရာသီတိ ဓေနုသဟဿာနိ အဒါသိ ဒုကူလသန္ဒနာနိ [ဒုကူလသန္ဒဿနာနိ (သီ.), ဒုကူလသဏ္ဍနာနိ (သျာ.), ဒုကူလသန္ထနာနိ (ပီ.), ဒုဟသန္ဒနာနိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၆၃), ဒုကူလသန္ဒနာနိ (တတ္ထ ပာဠန္တရံ)] ကံသူပဓာရဏာနိ, စတုရာသီတိ ကညာသဟဿာနိ အဒါသိ အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာယော [အာမုက္ကမဏိကုဏ္ဍလာယော (?)], စတုရာသီတိ ပလ္လင်္ကသဟဿာနိ အဒါသိ ဂေါနကတ္ထတာနိ ပဋိကတ္ထတာနိ ပဋလိကတ္ထတာနိ ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏာနိ သဥတ္တရစ္ဆဒနာနိ ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနာနိ, စတုရာသီတိ ဝတ္ထကောဋိသဟဿာနိ အဒါသိ ခေါမသုခုမာနံ ကောသေယျသုခုမာနံ ကမ္ဗလသုခုမာနံ ကပ္ပာသိကသုခုမာနံ, ကော ပန ဝါဒော အန္နဿ ပါနဿ ခဇ္ဇဿ ဘောဇ္ဇဿ လေယျဿ ပေယျဿ, နဇ္ဇော မညေ ဝိဿန္ဒန္တိ [ဝိဿန္ဒတိ (သီ. ပီ.)]။

“သိယာ ခေါ ပန တေ, ဂဟပတိ, ဧဝမဿ – ‘အညော နူန တေန သမယေန ဝေလာမော ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ, သော [ယော (?)] တံ ဒါနံ အဒါသိ မဟာဒါန’န္တိ။ န ခေါ ပနေတံ, ဂဟပတိ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဟံ တေန သမယေန ဝေလာမော ဗြာဟ္မဏော အဟောသိံ။ အဟံ တံ ဒါနံ အဒါသိံ မဟာဒါနံ။ တသ္မိံ ခေါ ပန, ဂဟပတိ, ဒါနေ န ကောစိ ဒက္ခိဏေယျော အဟောသိ, န တံ ကောစိ ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတိ။

“ယံ, ဂဟပတိ, ဝေလာမော ဗြာဟ္မဏော ဒါနံ အဒါသိ မဟာဒါနံ, ယော စေကံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နံ ဘောဇေယျ, ဣဒံ တတော မဟပ္ဖလတရံ။

( ) [(ယဥ္စ ဂဟပတိ ဝေလာမော ဗြာဟ္မဏော အနံ့ အအာသိ မဟာအနံ) (သီ. ပီ.)] “ယော စ သတံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ သကဒါဂါမိံ ဘောဇေယျ, ဣဒံ တတော မဟပ္ဖလတရံ။

( ) [(ယဥ္စ ဂဟပတိ ဝေလာမော ဗြာဟ္မဏော အနံ့ အအာသိ မဟာအနံ) (သီ. ပီ.)] “ယော စ သတံ သကဒါဂါမီနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ အနာဂါမိံ ဘောဇေယျ။ပေ.။ ယော စ သတံ အနာဂါမီနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ အရဟန္တံ ဘောဇေယျ။ ယော စ သတံ အရဟန္တာနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဘောဇေယျ ။ ယော စ သတံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဘောဇေယျ, ယော စ တထာဂတံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဘောဇေယျ။ ယော စ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဘောဇေယျ။ ယော စ စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟာရံ ကာရာပေယျ။ ယော စ ပသန္နစိတ္တော ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ သင်္ဃဉ္စ သရဏံ ဂစ္ဆေယျ။ ယော စ ပသန္နစိတ္တော သိက္ခာပဒါနိ သမာဒိယေယျ – ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိံ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိံ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိံ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိံ, ယော စ အန္တမသော ဂန္ဓောဟနမတ္တမ္ပိ [ဂန္ဓူဟနမတ္တမ္ပိ (သီ.), ဂဒ္ဒူဟနမတ္တမ္ပိ (သျာ. ပီ.) မ. နိ. ၃.၂၁၁] မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေယျ, ( ) [(ယော စ အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ အနိစ္စသညံ ဘာဝေယျ) (က.)] ဣဒံ တတော မဟပ္ဖလတရံ။

“ယဥ္စ, ဂဟပတိ, ဝေလာမော ဗြာဟ္မဏော အနံ့ အအာသိ မဟာအနံ, ယော စေကံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နံ ဘောဇေယျ။ ယော စ သတံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ သကဒါဂါမိံ ဘောဇေယျ။ ယော စ သတံ သကဒါဂါမီနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ အနာဂါမိံ ဘောဇေယျ။ ယော စ သတံ အနာဂါမီနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ အရဟန္တံ ဘောဇေယျ။ ယော စ သတံ အရဟန္တာနံ ဘောဇေယျ, ယော စေကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဘောဇေယျ။ ယော စ သတံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဘောဇေယျ, ယော စ တထာဂတံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဘောဇေယျ။ ယော စ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဘောဇေယျ, ယော စ စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟာရံ ကာရာပေယျ။ ယော စ ပသန္နစိတ္တော ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ သင်္ဃဉ္စ သရဏံ ဂစ္ဆေယျ, ယော စ ပသန္နစိတ္တော သိက္ခာပဒါနိ သမာဒိယေယျ – ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိံ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိံ, ယော စ အန္တမသော ဂန္ဓောဟနမတ္တမ္ပိ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေယျ , ယော စ အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ အနိစ္စသညံ ဘာဝေယျ, ဣဒံ တတော မဟပ္ဖလတရ”န္တိ။ ဒသမံ။

သီဟနာဒဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

နာဒေါ သဥပါဒိသေသော စ၊ ကောဋ္ဌိကေန သမိဒ္ဓိနာ။
ဂဏ္ဍသညာ ကုလံ မေတ္တာ၊ ဒေဝတာ ဝေလာမေန တာတိ။

၃. သတ္တာဝါသဝဂ္ဂေါ

၁. တိဌာနသုတ္တံ

၂၁. ‘‘တီဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဌာနေဟိ ဥတ္တရကုရုကာ မနုဿာ ဒေဝေ စ တာဝတိံသေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဇမ္ဗုဒီပကေ စ မနုဿေ။ ကတမေဟိ တီဟိ? အမမာ, အပရိဂ္ဂဟာ, နိယတာယုကာ, ဝိသေသဂုဏာ [ဝိသေသဘုနော (သီ. ဿျာ. ပီ.)] – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တီဟိ ဌာနေဟိ ဥတ္တရကုရုကာ မနုဿာ ဒေဝေ စ တာဝတိံသေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဇမ္ဗုဒီပကေ စ မနုဿေ။

‘‘တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဌာနေဟိ ဒေဝါ တာဝတိံသာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဇမ္ဗုဒီပကေ စ မနုဿေ။ ကတမေဟိ တီဟိ? ဒိဗ္ဗေန အာယုနာ, ဒိဗ္ဗေန ဝဏ္ဏေန, ဒိဗ္ဗေန သုခေန – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တီဟိ ဌာနေဟိ ဒေဝါ တာဝတိံသာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဇမ္ဗုဒီပကေ စ မနုဿေ။

[ကထာ. ၂၇၁] ‘‘တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒီပကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဒေဝေ စ တာဝတိံသေ။ ကတမေဟိ တီဟိ? သူရာ, သတိမန္တော, ဣဓ ဗြဟ္မစရိယဝါသော – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တီဟိ ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒီပကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဒေဝေ စ တာဝတိံသေ’’တိ။ ပဌမံ။

၂. အဿခဠုင်္ကသုတ္တံ

၂၂. [အ. နိ. ၃.၁၄၁] ‘‘တယော စ, ဘိက္ခဝေ, အဿခဠုင်္ကေ ဒေသေဿာမိ တယော စ ပုရိသခဠုင်္ကေ တယော စ အဿပရဿေ [အဿသဒဿေ (သီ. ဿျာ. ပီ.) အ. နိ. ၃.၁၄၂] တယော စ ပုရိသပရဿေ [ပုရိသသဒဿေ (သီ. ဿျာ. ပီ.)] တယော စ ဘဒ္ဒေ အဿာဇာနီယေ တယော စ ဘဒ္ဒေ ပုရိသာဇာနီယေ။ တံ သုဏာထ။

‘‘ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တယော အဿခဠုင်္ကာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဿခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော ဟောတိ, န ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော, န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော။ ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဿခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ, န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော။ ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဿခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, တယော အဿခဠုင်္ကာ။

‘‘ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တယော ပုရိသခဠုင်္ကာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော ဟောတိ, န ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော, န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော။ ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ, န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော။ ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။

‘‘ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော ဟောတိ, န ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ဣဒမဿ ဇဝသ္မိံ ဝဒါမိ။ အဘိဓမ္မေ ခော ပန အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုဋ္ဌော သံသာဒေတိ [သံသာရေတိ (က.) အ. နိအာ. ၁.၃.၁၄၁], နော ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ဣဒမဿ န ဝဏ္ဏသ္မိံ ဝဒါမိ။ န ခော ပန လာဘီ ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဣဒမဿ န အာရောဟပရိဏာဟသ္မိံ ဝဒါမိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော ဟောတိ, န ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော။

‘‘ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ, န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။ ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူ

တံ ပဇာနာတိ။ ဣဒမဿ ဇဝသ္မိံ ဝဒါမိ။ အဘိဓမ္မေ ခေါ ပန အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေတိ, နော သံသာဒေတိ။ ဣဒမဿ ဝဏ္ဏသ္မိံ ဝဒါမိ။ န ခေါ ပန လာဘီ ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဣဒမဿ န အာရောဟပရိဏာဟသ္မိံ ဝဒါမိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ, န အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ဣဒံ ဒုက္ခ'န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ.။ 'အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ'တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ဣဒမဿ ဇဝသ္မိံ ဝဒါမိ။ အဘိဓမ္မေ ခေါ ပန အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေတိ, နော သံသာဒေတိ။ ဣဒမဿ ဝဏ္ဏသ္မိံ ဝဒါမိ။ လာဘီ ခေါ ပန ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဣဒမဿ အာရောဟပရိဏာဟသ္မိံ ဝဒါမိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသခဠုင်္ကော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ပုရိသခဠုင်္ကာ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တယော အဿပရဿာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဿပရဿော။ပေ.။ ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော အဿပရဿာ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တယော ပုရိသပရဿာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုရိသပရဿော။ပေ.။ ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပရဿော။ပေ.။ ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ, တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ ဣဒမဿ ဇဝသ္မိံ ဝဒါမိ။ အဘိဓမ္မေ ခေါ ပန အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေတိ, နော သံသာဒေတိ။ ဣဒမဿ ဝဏ္ဏသ္မိံ ဝဒါမိ။ လာဘီ ခေါ ပန ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဣဒမဿ အာရောဟပရိဏာဟသ္မိံ ဝဒါမိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပရဿော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ပုရိသပရဿာ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဘဒ္ဒာ အဿာဇာနီယာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ဘဒြော အဿာဇာနီယော။ပေ.။ ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဘဒ္ဒာ အဿာဇာနီယာ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဘဒ္ဒာ ပုရိသာဇာနီယာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ဘဒြော ပုရိသာဇာနီယော။ပေ.။ ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘဒြော ပုရိသာဇာနီယော။ပေ.။ ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒမဿ ဇဝသ္မိံ ဝဒါမိ။ အဘိဓမ္မေ ခေါ ပန အဘိဝိနယေ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဝိဿဇ္ဇေတိ, နော သံသာဒေတိ။ ဣဒမဿ ဝဏ္ဏသ္မိံ ဝဒါမိ။ လာဘီ ခေါ ပန ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဣဒမဿ အာရောဟပရိဏာဟသ္မိံ ဝဒါမိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘဒြော ပုရိသာဇာနီယော ဇဝသမ္ပန္နော စ ဟောတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော စ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော စ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဘဒ္ဒာ ပုရိသာဇာနီယာ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တဏှာမူလကသုတ္တံ

၂၃. [ဒီ. နိ. ၂.၁၀၃] “နဝ, ဘိက္ခဝေ, တဏှာမူလကေ ဓမ္မေ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, နဝ တဏှာမူလကာ ဓမ္မာ? တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ, ပရိယေသနံ ပဋိစ္စ လာဘော, လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော, ဝိနိစ္ဆယံ ပဋိစ္စ ဆန္ဒရာဂေါ, ဆန္ဒရာဂံ ပဋိစ္စ အဇ္ဈောသာနံ, အဇ္ဈောသာနံ ပဋိစ္စ ပရိဂ္ဂဟော, ပရိဂ္ဂဟံ ပဋိစ္စ မစ္ဆရိယံ, မစ္ဆရိယံ ပဋိစ္စ အာရက္ခော, အာရက္ခာဓိကရဏံ ဒဏ္ဍာဒာနံ သတ္ထာဒာနံ ကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒတုဝံတုဝံပေသုညမုသာဝါဒါ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ တဏှာမူလကာ ဓမ္မာ”တိ။ တတိယံ။

၄. သတ္တာဝါသသုတ္တံ

၂၄. [ဒီ. နိ. ၃.၃၄၁] “နဝယိမေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဝါသာ။ ကတမေ နဝ? သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, သေယျထာပိ မနုဿာ, ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ, ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ။ အယံ ပဌမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ။ အယံ ဒုတိယော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ အာဘဿရာ။ အယံ တတိယော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ သုဘကိဏှာ။ အယံ စတုတ္ထော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အသညိနော အပ္ပဋိသံဝေဒိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ အသညသတ္တာ။ အယံ ပဉ္စမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ။ အယံ ဆဋ္ဌော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ။ အယံ သတ္တမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ။ အယံ အဋ္ဌမော သတ္တာဝါသော။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနူပဂါ။ အယံ နဝမော သတ္တာဝါသော။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ သတ္တာဝါသာ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပညာသုတ္တံ

၂၅. “ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ, တဿေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝစနာယ – ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’”တိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ? ‘ဝီတရာဂံ မေ စိတ္တ’န္တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘ဝီတဒောသံ မေ စိတ္တ’န္တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘ဝီတမောဟံ မေ စိတ္တ’န္တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အသရာဂဓမ္မံ မေ စိတ္တ’န္တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အသဒောသဓမ္မံ မေ စိတ္တ’န္တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အသမောဟဓမ္မံ မေ စိတ္တ’န္တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟော

တိ; ‘အနာဝတ္တိဓမ္မံ မေ စိတ္တံ ကာမဘဝာယာ’တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အနာဝတ္တိဓမ္မံ မေ စိတ္တံ ရူပဘဝာယာ’တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အနာဝတ္တိဓမ္မံ မေ စိတ္တံ အရူပဘဝာယာ’တိ ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ။ ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပညာယ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ, တဿေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝစနာယ – ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သိလာယူပသုတ္တံ

၂၆. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ စန္ဒိကာပုတ္တော ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တတြ ခော အာယသ္မာ စန္ဒိကာပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ ( ) [(အာဝုသော။ပေ။ ဧတဒဝေါစ) (သီ.)] – ‘‘ဒေဝဒတ္တော, အာဝုသော, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ စန္ဒိကာပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခော, အာဝုသော စန္ဒိကာပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ခော, အာဝုသော, စန္ဒိကာပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’’’တိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ စန္ဒိကာပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဒေဝဒတ္တော, အာဝုသော, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’’’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ စန္ဒိကာပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခော, အာဝုသော စန္ဒိကာပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ခော, အာဝုသော စန္ဒိကာပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’’’တိ။

တတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ စန္ဒိကာပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဒေဝဒတ္တော, အာဝုသော, ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’’’တိ။ တတိယမ္ပိ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ စန္ဒိကာပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘န ခော, အာဝုသော စန္ဒိကာပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဘိက္ခူနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။ ဧဝဉ္စ ခော, အာဝုသော စန္ဒိကာပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ယတော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ကလ္လံ ဝေယျာကရဏာယ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’’’တိ။

‘‘ကထဉ္စ, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ? ‘ဝီတရာဂံ မေ စိတ္တ’န္တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘ဝီတဒောသံ မေ စိတ္တ’န္တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘ဝီတမောဟံ မေ စိတ္တ’န္တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အသရာဂဓမ္မံ မေ စိတ္တ’န္တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အသဒော

သခမ့ံ မေ စိတ္တ’န္တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အသမောဟခမ့ံ မေ စိတ္တ’န္တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အနာဝတ္တိခမ့ံ မေ စိတ္တံ ကာမဘဝါယာ’တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အနာဝတ္တိခမ့ံ မေ စိတ္တံ ရူပဘဝါယာ’တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ; ‘အနာဝတ္တိခမ့ံ မေ စိတ္တံ အရူပဘဝါယာ’တိ စေတသာ စိတ္တံ သုပရိစိတံ ဟောတိ။ ဧဝံ သမ္မာ ဝိမုတ္တစိတ္တဿ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဘုသာ စေပိ စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ စက္ခုဿ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ, နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ; အမိဿီကတမေဝဿ စိတ္တံ ဟောတိ ဌိတံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ, ဝယံ စဿာနုပဿတိ။

“သေယျထာပိ, အာဝုသော, သိလာယူပေါ သောဠသကုက္ကုကော။ တဿဿု အဋ္ဌ ကုက္ကူ ဟေဋ္ဌာ နေမင်္ဂမာ, အဋ္ဌ ကုက္ကူ ဥပရိ နေမဿ။ အထ ပုရတ္ထိမာယ စေပိ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ ဝါတဝုဋ္ဌိ, နေဝ နံ သင်္ကမ္ပေယျ န သမ္ပဝေဓေယျ; အထ ပစ္ဆိမာယ။ အထ ဥတ္တရာယ။ အထ ဒက္ခိဏာယ စေပိ ဒိသာယ အာဂစ္ဆေယျ ဘုသာ ဝါတဝုဋ္ဌိ, နေဝ နံ သင်္ကမ္ပေယျ န သမ္ပဝေဓေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဂမ္ဘီရတ္တာ, အာဝုသော, နေမဿ, သုနိခါတတ္တာ သိလာယူပဿ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, သမ္မာ ဝိမုတ္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဘုသာ စေပိ စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ စက္ခုဿ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ, နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ; အမိဿီကတမေဝဿ စိတ္တံ ဟောတိ ဌိတံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ, ဝယံ စဿာနုပဿတိ။

“ဘုသာ စေပိ သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ မနောဝိညေယျာ ဓမ္မာ မနဿ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ, နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ; အမိဿီကတမေဝဿ စိတ္တံ ဟောတိ ဌိတံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ, ဝယံ စဿာနုပဿတီ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမဝေရသုတ္တံ

၂၇. [အ. နိ. ၉.၉၂; သံ. နိ. ၅.၁၀၂၄] အထ ခော အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ယတော ခော, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကဿ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ, စတူဟိ စ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သော အာကင်္ခမာနော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ – ‘ခီဏနိရယောမှိ ခီဏတိရစ္ဆာနယောနိ ခီဏပေတ္တိဝိသယော ခီဏာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော, သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော’”တိ။

“ကတမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ? ယံ, ဂဟပတိ, ပါဏာတိပါတီ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော နေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, န သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, န စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံ တံ ဘယံ ဝေရံ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။

“ယံ, ဂဟပတိ, အဒိန္နာဒာယီ။ပေ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ။ မုသာဝါဒီ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာယီ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနပစ္စယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော နေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, န သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, န စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံ တံ ဘယံ ဝေရံ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ ဣမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ။

“ကတမေဟိ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’’’တိ။

ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – ‘သ္ဝာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိကော အကာလိကော ဧဟိပဿိကော ဩပနေယျိကော ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ’တိ။

သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – ‘သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော; ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ ဧသ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော အာဟုနေယျော ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’တိ။

အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ အခဏ္ဍေဟိ အစ္ဆိဒ္ဒေဟိ အသဗလေဟိ အကမ္မာသေဟိ ဘုဇိဿေဟိ ဝိညုပ္ပသတ္ထေဟိ အပရာမဋ္ဌေဟိ သမာဓိသံဝတ္တနိကေဟိ။ ဣမေဟိ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ယတော ခော, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကဿ ဣမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ, ဣမေဟိ စ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သော အာကင်္ခမာနော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ – ‘ခီဏနိရယောမှိ ခီဏတိရစ္ဆာနယောနိ ခီဏပေတ္တိဝိသယော ခီဏာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော; သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော’”တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယဝေရသုတ္တံ

၂၈. [သံ. နိ. ၅.၁၀၂၅] “ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကဿ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ, စတူဟိ စ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သော အာကင်္ခမာနော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ – ‘ခီဏနိရယောမှိ ခီဏတိရစ္ဆာနယောနိ ခီဏပေတ္တိဝိသယော ခီဏာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော; သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော’”တိ။

“ကတမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ? ယံ, ဘိက္ခဝေ, ပါဏာတိပါတီ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော။ပေ။ ဧဝံ တံ ဘယံ ဝေရံ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။

“ယံ, ဘိက္ခဝေ, အဒိန္နာဒာယီ။ပေ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာယီ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနပစ္စယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော နေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, န သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ, န စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံ တံ ဘယံ ဝေရံ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ ဣမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ။

“ကတမေဟိ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ။ပေ။ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ။ ဓမ္မေ။ပေ။ သင်္ဃေ။ အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ အခဏ္ဍေဟိ အစ္ဆိဒ္ဒေဟိ အသဗလေဟိ အကမ္မာသေဟိ ဘုဇိဿေဟိ ဝိညုပ္ပသတ္ထေဟိ အပရာမဋ္ဌေဟိ သမာဓိသံဝတ္တနိကေဟိ။ ဣမေဟိ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကဿ ဣမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ, ဣမေဟိ စ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သော အာကင်္ခမာနော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ – ‘ခီဏနိရယောမှိ ခီဏတိရစ္ဆာနယောနိ ခီဏပေတ္တိဝိသယော ခီဏာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော ; သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော’”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အာဃာတဝတ္ထုသုတ္တံ

၂၉. [ဝိဘ. ၉၆၀; ဒီ. နိ. ၃.၃၄၀; အ. နိ. ၁၀.၇၉] “နဝယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အာဃာတဝတ္ထူနိ။ ကတမာနိ နဝ? ‘အနတ္ထံ မေ အစရီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘အနတ္ထံ မေ စရတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘အနတ္ထံ မေ စရိဿတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘ပိယဿ မေ မနာပဿ အနတ္ထံ အစရီ’တိ။ပေ.။ ‘အနတ္ထံ စရတီ’တိ။ပေ.။ ‘အနတ္ထံ စရိဿတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘အပ္ပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္ထံ အစရီ’တိ ။ပေ.။ ‘အတ္ထံ စရတီ’တိ။ပေ.။ ‘အတ္ထံ စရိဿတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ အာဃာတဝတ္ထူနီ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. အာဃာတပဋိဝိနယသုတ္တံ

၃၀. [ဒီ. နိ. ၃.၃၄၀, ၃၅၉] “နဝယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အာဃာတပဋိဝိနယာ။ ကတမေ နဝ? ‘အနတ္ထံ မေ အစရိ [အစရီတိ (သျာ.), ဧဝံ “စရတိ, စရိဿတိ” ပဒေသုပိ], တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; ‘အနတ္ထံ မေ စရတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; ‘အနတ္ထံ မေ စရိဿတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; ပိယဿ မေ မနာပဿ အနတ္ထံ အစရိ။ပေ.။ အနတ္ထံ စရတိ။ပေ.။ ‘အနတ္ထံ စရိဿတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ; အပ္ပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္ထံ အစရိ။ပေ.။ အတ္ထံ စရတိ။ပေ.။ ‘အတ္ထံ စရိဿတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ အာဃာတပဋိဝိနယာ”တိ။ ဒသမံ။

၁၁. အနုပုဗ္ဗနိရောဓသုတ္တံ

၃၁. “နဝယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အနုပုဗ္ဗနိရောဓာ။ ကတမေ နဝ? ပဌမံ ဈာနံ သမာပန္နဿ ကာမသညာ [အာမိဿသညာ (သျာ.)] နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ; ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပန္နဿ ဝိတက္ကဝိစာရာ နိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ; တတိယံ ဈာနံ သမာပန္နဿ ပီတိ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ; စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပန္နဿ အဿာသပဿာသာ နိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ; အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမာပန္နဿ ရူပသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ; ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမာပန္နဿ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ; အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပန္နဿ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ ; နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပန္နဿ အာကိဉ္စညာယတနသညာ နိရုဒ္ဓါ ဟောတိ; သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပန္နဿ သညာ စ ဝေဒနာ စ နိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ အနုပုဗ္ဗနိရောဓာ”တိ [ဒီ. နိ. ၃.၃၄၄, ၃၄၉]။ ဧကာဒသမံ။

သတ္တာဝါသဝဂ္ဂေါ တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

တိဌာနံ ခဠုင္ဂေါ တဏှာ, သတ္တပညာ သိလာယုပေါ။
ဒွေ ဝေရာ ဒွေ အာဃာတာနိ, အနုပုဗ္ဗနိရောဓေန တေတိ။

၄. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသုတ္တံ

၃၂. [ဒီ. နိ. ၃.၃၄၄, ၃၅၉] "နဝယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ။ ကတမေ နဝ? [ဧတ္ထ သီ. ပီ. ပောတ္ထကေသု "ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ" တိအာဒိနာ ဝိတ္ထာရေန ဟဌော ဒိဿတိ] ပဌမံ ဈာနံ, ဒုတိယံ ဈာနံ, တတိယံ ဈာနံ, စတုတ္ထံ ဈာနံ, အာကာသာနဉ္စာယတနံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနံ, အာကိဉ္စညာယတနံ, နေဝသညာနာသညာယတနံ, သညာဝေဒယိတနိရောဓော – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ"တိ။ ပဌမံ။

၂. အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိသုတ္တံ

၃၃. "နဝယိမာ, ဘိက္ခဝေ [နဝ ဘိက္ခဝေ (?)] , အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိယော ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိယော? ယတ္ထ ကာမာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ယေ စ ကာမေ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ, 'အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပါရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ'တိ ဝဒါမိ။ 'ကတ္ထ ကာမာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ကေ စ ကာမေ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ'တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – 'ဣဓာဝုသော , ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္ထ ကာမာ နိရုဇ္ဈန္တိ, တေ စ ကာမေ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တီ'တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ; 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

"ယတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ယေ စ ဝိတက္ကဝိစာရေ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ, 'အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပါရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ'တိ ဝဒါမိ။ 'ကတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ကေ စ ဝိတက္ကဝိစာရေ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ'တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – 'ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဧတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရာ နိရုဇ္ဈန္တိ, တေ စ ဝိတက္ကဝိစာရေ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တီ'တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ; 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

"ယတ္ထ ပီတိ နိရုဇ္ဈတိ, ယေ စ ပီတိံ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ, 'အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပါရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ'တိ ဝဒါမိ။ 'ကတ္ထ ပီတိ နိရုဇ္ဈတိ, ကေ စ ပီတိံ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ'တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – 'ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဧတ္ထ ပီတိ နိရုဇ္ဈတိ, တေ စ ပီတိံ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တီ'တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ; 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

"ယတ္ထ ဥပေက္ခာသုခံ နိရုဇ္ဈတိ, ယေ စ ဥပေက္ခာသုခံ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ, 'အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပါရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ'တိ ဝဒါမိ။ 'ကတ္ထ ဥပေက္ခာသုခံ နိရုဇ္ဈတိ, ကေ စ ဥပေက္ခာသုခံ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ'တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – 'ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဧတ္ထ ဥပေက္ခာသုခံ နိရုဇ္ဈတိ, တေ စ ဥပေက္ခာသုခံ နိရောဓေတွာ နိရောဓေတွာ ဝိဟရန္တီ'တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ; 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

“ယတ္ထ ရူပသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ယေ စ ရူပသညံ [ယတ္ထ ရူပသညာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ယေ စ ရူပသညာ (သီ. သျာ. ပီ.)] နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ, ‘အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပာရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ’တိ ဝဒာမိ။ ‘ကတ္ထ ရူပသညာ နိရုဇ္ဈတိ , ကေ စ ရူပသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ’တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ အနန္တော အာကာသောတိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္ထ ရူပသညာ နိရုဇ္ဈတိ, တေ စ ရူပသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တီ’တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ; ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတ္ဝာ အနုမောဒိတ္ဝာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

“ယတ္ထ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ယေ စ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ, ‘အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပာရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ’တိ ဝဒာမိ။ ‘ကတ္ထ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ကေ စ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ’တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္ထ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, တေ စ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တီ’တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ; ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတ္ဝာ အနုမောဒိတ္ဝာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

“ယတ္ထ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ယေ စ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ, ‘အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပာရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ’တိ ဝဒာမိ။ ‘ကတ္ထ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ကေ စ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ’တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္ထ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, တေ စ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တီ’တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ ; ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတ္ဝာ အနုမောဒိတ္ဝာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

“ယတ္ထ အာကိဉ္စညာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ယေ စ အာကိဉ္စညာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ, ‘အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပာရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ’တိ ဝဒာမိ။ ‘ကတ္ထ အာကိဉ္စညာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ကေ စ အာကိဉ္စညာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ’တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္ထ အာကိဉ္စညာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, တေ စ အာကိဉ္စညာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တီ’တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ; ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတ္ဝာ အနုမောဒိတ္ဝာ နမဿမာနော ပဉ္ဇလိကော ပယိရုပါသေယျ။

“ယတ္ထ နေဝသညာနာသညာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ယေ စ နေဝသညာနာသညာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ, ‘အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော နိစ္ဆာတာ နိဗ္ဗုတာ တိဏ္ဏာ ပာရင်္ဂတာ တဒင်္ဂေနာ’တိ ဝဒာမိ။ ‘ကတ္ထ နေဝသညာနာသညာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, ကေ စ နေဝသညာနာသညာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ – အဟမေတံ န ဇာနာမိ အဟမေတံ န ပဿာမီ’တိ, ဣတိ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္ထ နေဝသညာနာသညာယတနသညာ နိရုဇ္ဈတိ, တေ စ နေဝသညာနာသညာယတနသညံ နိရောဓေတ္ဝာ နိရောဓေတ္ဝာ ဝိဟရန္တီ’တိ။ အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, အသဌော အမာယာဝီ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒေယျ အနုမောဒေယျ;

‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတ္ဂာ အနုမောဒိတ္ဂာ နမဿမာနော ပဉ္စလိကော ပယိရုပာသေယျ။ ဣမာ ခော, ဘိက္ခ ဝေ, နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိယော’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. နိဗ္ဗာနသုခသုတ္တံ

၃၄. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တတြ ခေါ အာယ သ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘သုခမိဒံ, အာဝုသော, နိဗ္ဗာနံ။ သုခမိဒံ , အာဝုသော, နိဗ္ဗာန’’န္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ ဥဒာယီ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကိံ ပနေတ္ထ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, သုခံ ယဒေတ္ထ နတ္ထိ ဝေဒယိတ’’န္တိ? ‘‘ဧတဒေဝ ခွေတ္ထ, အာဝုသော, သုခံ ယဒေတ္ထ နတ္ထိ ဝေဒယိတံ။ ပဉ္စိမေ, အာဝုသော, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ – ဣမေ ခော, အာဝုသော, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ယံ ခော, အာဝုသော, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသော, ကာမသုခံ။

‘‘ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခု နော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ကာမသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ ကာမသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခော ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဝိတက္ကသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ ဝိတက္ကသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခော ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ပီတိသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ , အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ ပီတိသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခော ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဥပေက္ခာသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ ဥပေက္ခာသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခော ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ အနန္တော အာကာသောတိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ရူပသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ ရူပသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခော ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခော ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ , အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော အာကာသာနဉ္စာယတန သဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ အာကာသာနဉ္စာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခေါ ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခေါ ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ, နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဝိညာဏဉ္စာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခေါ ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခေါ ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော အာကိဉ္စညာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ တေ အာကိဉ္စညာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ ဟောတိ အာဗာဓော။ ယော ခေါ ပနာဝုသော, အာဗာဓော ဒုက္ခမေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ဣမိနာပိ ခေါ ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ ဣမိနာပိ ခေါ ဧတံ, အာဝုသော, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ သုခံ နိဗ္ဗာန”န္တိ။ တတိယံ။

၄. ဂါဝီဥပမာသုတ္တံ

၃၅. “သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ဂါဝီ ပဗ္ဗတေယျာ ဗာလာ အဗျတ္တာ အခေတ္တညူ အကုသလာ ဝိသမေ ပဗ္ဗတေ စရိတုံ။ တဿာ ဧဝမဿ – ‘ယံနူနာဟံ အဂတပုဗ္ဗဉ္စေဝ ဒိသံ ဂစ္ဆေယျံ, အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ စ တိဏာနိ ခါဒေယျံ, အပီတပုဗ္ဗာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝေယျ’န္တိ။ သာ ပုရိမံ ပါဒံ န သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပစ္ဆိမံ ပါဒံ ဥဒ္ဓရေယျ။ သာ န စေဝ အဂတပုဗ္ဗံ ဒိသံ ဂစ္ဆေယျ, န စ အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ တိဏာနိ ခါဒေယျ, န စ အပီတပုဗ္ဗာနိ ပါနီယာနိ ပိဝေယျ; ယသ္မိံ စဿာ ပဒေသေ ဌိတာယ ဧဝမဿ – ‘ယံနူနာဟံ အဂတပုဗ္ဗဉ္စေဝ ဒိသံ ဂစ္ဆေယျံ, အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ စ တိဏာနိ ခါဒေယျံ, အပီတပုဗ္ဗာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝေယျ’န္တိ တဉ္စ ပဒေသံ န သောတ္ထိနာ ပစ္စာဂစ္ဆေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ သာ, ဘိက္ခဝေ, ဂါဝီ ပဗ္ဗတေယျာ ဗာလာ အဗျတ္တာ အခေတ္တညူ အကုသလာ ဝိသမေ ပဗ္ဗတေ စရိတုံ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဗာလော အဗျတ္တော အခေတ္တညူ အကုသလော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; သော တံ နိမိတ္တံ န အာသေဝတိ န ဘာဝေတိ န ဗဟုလီကရောတိ န သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

“တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော န သက္ကောတိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော န သက္ကောတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ‘ဘိက္ခု ဥဘတော ဘဋ္ဌော

ဥဘတော ပရိဟီနော, သေယျထာပိ သာ ကာဝီ ပဗ္ဗတေယျာ ဗာလာ အဗျတ္တာ အခေတ္တညူ အကုသလာ ဝိသမေ ပ
ဗ္ဗတေ စရိတုံ’’’။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာဝီ ပဗ္ဗတေယျာ ပဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ ခေတ္တညူ ကုသလာ ဝိသမေ ပဗ္ဗတေ စရိ
တုံ။ တဿာ ဧဝမဿ – ‘ယံနူနာဟံ အဂတပုဗ္ဗဉ္စေဝ ဒိသံ ဂစ္ဆေယျံ, အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ စ တိဏာနိ ခါဒေယျံ, အပီ
တပုဗ္ဗာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝေယျ’န္တိ။ သာ ပုရိမံ ပါဒံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပစ္ဆိမံ ပါဒံ ဥဒ္ဓရေယျ။ သာ
အဂတပုဗ္ဗဉ္စေဝ ဒိသံ ဂစ္ဆေယျ, အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ စ တိဏာနိ ခါဒေယျ, အပီတပုဗ္ဗာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝေယျ။ ယ
သ္မိံ စဿာ ပဒေသေ ဌိတာယ ဧဝမဿ – ‘ယံနူနာဟံ အဂတပုဗ္ဗဉ္စေဝ ဒိသံ ဂစ္ဆေယျံ, အခါဒိတပုဗ္ဗာနိ စ တိဏာနိ
ခါဒေယျံ, အပီတပုဗ္ဗာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝေယျ’န္တိ တဉ္စ ပဒေသံ သောတ္ထိနာ ပစ္စာဂစ္ဆေယျ။ တံ ကိဿ ဟေ
တု? တထာ ဟိ သာ, ဘိက္ခဝေ, ကာဝီ ပဗ္ဗတေယျာ ပဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ ခေတ္တညူ ကုသလာ ဝိသမေ ပဗ္ဗတေ စရိတုံ။
ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော ခေတ္တညူ ကုသလော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ
စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ
အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အ
ဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော ဒုတိယံ ဈာနံ အနဘိဟိံသမာနော
ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ
သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရေယျံ သတော စ သမ္ပဇာနော, သုခ
ဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေယျံ ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီတိ တတိယံ ဈာနံ ဥပ
သမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော တတိယံ ဈာနံ အနဘိဟိံသမာနော ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ
ဝိဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာ
နံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော စတုတ္
ထံ ဈာနံ အနဘိဟိံသမာနော သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ အာသေ
ဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသ
ညာနံ အမနသိကာရာ အနန္တော အာကာသောတိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော အာကာ
သာနဉ္စာယတနံ အနဘိဟိံသမာနော သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ။ပေ.။ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိ
ဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏ
ဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ အနဘိဟိံသမာနော သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယ
တနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာ
ဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနံ
ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော အာကိဉ္စညာယတနံ အနဘိဟိံသမာနော သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္
ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရော
တိ သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော နေဝသညာနာသညာယတနံ အနဘိဟိံသမာနော သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တံ နိမိတ္တံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ သွာတိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော သညာဝေဒယိတနိရောဓံ အနဘိဟိံသမာနော သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

‘‘ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တံ တဒေဝ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိပိ ဝုဋ္ဌာတိပိ, တဿ မုဒု စိတ္တံ ဟောတိ ကမ္မညံ။ မုဒုနာ ကမ္မညေန စိတ္တေန အပ္ပမာဏော သမာဓိ ဟောတိ သုဘာဝိတော။ သော အပ္ပမာဏေန သမာဓိနာ သုဘာဝိတေန ယဿ ယဿ အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယဿ ဓမ္မဿ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိ အာယတနေ။

‘‘သော သစေ အာကင်္ခတိ – ‘အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘဝေယျံ, ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ အဿံ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော အဿံ။ပေ.။ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေယျ’န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိ အာယတနေ။

‘‘သော သစေ အာကင်္ခတိ – ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။ပေ.။ သတိ သတိ အာယတနေ။

‘‘သော သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနေယျံ, သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, ဝီတရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ဝီတရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, သဒောသံ ဝါ စိတ္တံ သဒောသံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, ဝီတဒောသံ ဝါ စိတ္တံ ဝီတဒောသံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, သမောဟံ ဝါ စိတ္တံ သမောဟံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျံ, ဝီတမောဟံ ဝါ စိတ္တံ။ သံခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ။ ဝိက္ခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ။ မဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ။ အမဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ။ သဉတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ။ အနုတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ။ သမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ။ အသမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ။ ဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ။ အဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ အဝိမုတ္တံ စိတ္တန္တိ ပဇာနေယျ’န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိ အာယတနေ။

‘‘သော သစေ အာကင်္ခတိ – ‘အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရေယျံ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဉဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရေယျ’န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိ အာယတနေ။

‘‘သော သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနေယျ’န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိ အာယတနေ။

‘‘သော သစေ အာကင်္ခတိ – ‘အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိ အာယတနေ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဈာနသုတ္တံ

၃၆. ‘‘ပဌမမ္ပာဟံ , ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ ; ဒုတိယမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ; တတိယမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ; စတုတ္ထမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ; အာကာသာနဉ္စာယတနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ; ဝိညာဏဉ္စာယတနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ; အာကိဉ္စညာယတနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာ

ယ အာသတနံ ခယံ ဝဒာမိ; နေဝသညာနာသညာယတနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အာသတနံ ခယံ ဝဒာမိ; သညာဝေဒ ယိတနိရောဓမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အာသတနံ ခယံ ဝဒာမိ။

"'ပဌမမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသတနံ ခယံ ဝဒာမီ'တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ, တေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿတိ။ သော တေဟိ ဓ မ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ [ပတိဋ္ဌာပေတိ (သျာ.), ပဋိဟာဒေတိ (က.) မ. နိ. ၂.၁၃၃ ပဿိတဗ္ဗံ] ။ သော တေဟိ ဓမ္မေ ဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ [ပတိဋ္ဌာပေတွာ (သျာ.), ပဋိဟာဒေတွာ (က.)] အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ – 'ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန'န္တိ။ သော တတ္ထ ဋ္ဌိတော အာသတနံ ခယံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ အာသတနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေ န တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပာတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။

"သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဿာသော တ ဣဿာသန္တေဝာသီ တ တိဏပုရိသရူပကေ တ မတ္တိကာပုဉ္ဇေ တ ယောဂ္ဂံ ကရိတွာ, သော အပရေန သမယေန ဒူရေပာတီ စ ဟောတိ အက္ခဏဝေဓီ စ မဟတော စ ကာယဿ ပဒာ လေတာ [ပဒါလိတာ (က.) အ. နိ. ၃.၁၃၄; ၄.၁၈၁]; ဧဝမေဝံ ခော , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ, တေ ဓ မ္မေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုည တော အနတ္တတော သမနုပဿတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေ တွာ အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ – 'ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိ ဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန'န္တိ။ သော တတ္ထ ဋ္ဌိတော အာသတနံ ခယံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ အာသတနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခ ယာ ဩပပာတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ 'ပဌမမ္ပာဟံ , ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသတနံ ခယံ ဝဒာမီ'တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

"ဒုတိယမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ။ပေ။ တတိယမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ။ 'စတုတ္ထမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသတနံ ခယံ ဝဒာမီ'တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဘိက္ ခဝေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသု ခံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ, တေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေ တိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ – 'ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန'န္တိ။ သော တတ္ ထ ဋ္ဌိတော အာသတနံ ခယံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ အာသတနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စ န္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပာတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္ မာ လောကာ။

"သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ဣဿာသော တ ဣဿာသန္တေဝာသီ တ တိဏပုရိသရူပကေ တ မတ္တိကာပုဉ္ ဇေ တ ယောဂ္ဂံ ကရိတွာ, သော အပရေန သမယေန ဒူရေပာတီ စ ဟောတိ အက္ခဏဝေဓီ စ မဟတော စ ကာယဿ ပ ဒါလေတာ ; ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ, ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ, ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမန ဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ် ထ ဟောတိ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ။ပေ။ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ 'စတုတ္ထမ္ပာဟံ , ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿ ာယ အာသတနံ ခယံ ဝဒာမီ'တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘အာကာသာနဉ္စာယတနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနံ နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ, တေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန’န္တိ။ သော တတ္ထ ဌိတော အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဿာသော ဝါ ဣဿာသန္တေဝါသီ ဝါ တိဏပုရိသရူပကေ ဝါ မတ္တိကာပုဉ္ဇေ ဝါ ယောဂ္ဂံ ကရိတွာ, သော အပရေန သမယေန ဒူရေပာတီ စ ဟောတိ အက္ခဏဝေဓီ စ မဟတော စ ကာယဿ ပဒါလေတာ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ။ပေ။ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ ‘အာကာသာနဉ္စာယတနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘ဝိညာဏဉ္စာယတနမ္ပာဟံ , ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ။ပေ။ အာကိဉ္စညာယတနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ, တေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန’န္တိ။ သော တတ္ထ ဌိတော အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဿာသော ဝါ ဣဿာသန္တေဝါသီ ဝါ တိဏပုရိသရူပကေ ဝါ မတ္တိကာပုဉ္ဇေ ဝါ ယောဂ္ဂံ ကရိတွာ, သော အပရေန သမယေန ဒူရေပာတီ စ ဟောတိ အက္ခဏဝေဓီ စ မဟတော စ ကာယဿ ပဒါလေတာ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ယဒေဝ တတ္ထ ဟောတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ, တေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော သုညတော အနတ္တတော သမနုပဿတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ။ သော တေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ အမတာယ ဓာတုယာ စိတ္တံ ဥပသံဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန’န္တိ။ သော တတ္ထ ဌိတော အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ အာသဝါနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ ‘အာကိဉ္စညာယတနမ္ပာဟံ, နိဿာယ အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝတာ သညာသမာပတ္တိ တာဝတာ အညာပဋိဝေဓော။ ယာနိ စ ခေါ ဣမာနိ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ ဒွေ အာယတနာနိ – နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိ စ သညာဝေဒယိတနိရောဓော စ, ဈာယီဟေတေ ,

ဘိက္ခဝေ, သမာပတ္တိကုသလေဟိ သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလေဟိ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ သမ္မာ အက္ခာတဗ္ဗာ နိတိ ဝဒာမိ''တိ။ ပဥ္စမံ။

၆. အာနန္ဒသုတ္တံ

၃၇. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ။ တတြ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော ဘိက္ခဝေ''တိ။ ''အာဝုသော''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧတဒဝေါစ –

''အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော! ယာဝဉ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော အနုဗုဒ္ဓေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ တဒေဝ နာမ စက္ခုံ ဘဝိဿတိ တေ ရူပါ တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒိဿတိ [ပဋိသံဝေဒယတိ (က.)]။ တဒေဝ နာမ သောတံ ဘဝိဿတိ တေ သဒ္ဒါ တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒိဿတိ။ တဒေဝ နာမ ဃာနံ ဘဝိဿတိ တေ ဂန္ဓာ တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒိဿတိ။ သာဝ နာမ ဇိဝှာ ဘဝိဿတိ တေ ရသာ တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒိဿတိ။ သောဝ နာမ ကာယော ဘဝိဿတိ တေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒိဿတီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ ဥဒာယီ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ''သညီမေဝ နု ခေါ, အာဝုသော အာနန္ဒ, တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတိ ဥဒါဟု အသညီ''တိ? ''သညီမေဝ ခေါ, အာဝုသော, တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတိ, နော အသညီ''တိ။

''ကိံသညီ ပနာဝုသော, တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတီ''တိ? ''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု, သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံသညီပိ ခေါ, အာဝုသော, တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတိ။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံသညီပိ ခေါ, အာဝုသော, တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတိ။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံသညီပိ ခေါ , အာဝုသော, တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတီ''တိ။

''ဧကမိဒာဟံ, အာဝုသော, သမယံ သာကေတေ ဝိဟရာမိ အဉ္ဇနဝနေ မိဂဒါယေ။ အထ ခေါ, အာဝုသော, ဇဋိလဂါဟိကာ [ဇဋိလကဟိယာ (သီ. ပီ.), ဇဋိလဘာဂိကာ (ဿာ.)] ဘိက္ခုနီ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ, အာဝုသော, ဇဋိလဂါဟိကာ ဘိက္ခုနီ မံ ဧတဒဝေါစ – 'ယာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သမာဓိ န စာဘိနတော န စာပနတော န စ သသင်္ခာရနိဂ္ဂယှဝါရိတဂတော [သသင်္ခာရနိဂ္ဂယှဝါရိတဝတော (သီ. ဿာ. ကံ. ပီ.), သသင်္ခာရနိဂ္ဂယှဝါရိတဝဋော (က.) အ. နိ. ၃.၁၀၂; ၅.၂၇; ဒီ. နိ. ၃.၃၅၅], ဝိမုတ္တတ္တာ ဌိတော, ဌိတတ္တာ သန္တုသိတော, သန္တုသိတတ္တာ နော ပရိတဿတိ။ အယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, သမာဓိ ကိံဖလော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ'''တိ?

''ဧဝံ ဝုတ္တေ, သောဟံ, အာဝုသော, ဇဋိလဂါဟိကံ ဘိက္ခုနိံ ဧတဒဝေါစံ – 'ယာယံ, ဘဂိနိ, သမာဓိ န စာဘိနတော န စာပနတော န စ သသင်္ခာရနိဂ္ဂယှဝါရိတဂတော, ဝိမုတ္တတ္တာ ဌိတော, ဌိတတ္တာ သန္တုသိတော, သန္တုသိတတ္တာ နော ပရိတဿတိ။ အယံ, ဘဂိနိ, သမာဓိ အညာဖလော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ'တိ။ ဧဝံသညီပိ ခေါ, အာဝုသော, တဒါယတနံ နော ပဋိသံဝေဒေတီ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. လောကာယတိကသုတ္တံ

၃၈. အထ ခော ဒွေ လောကာယတိကာ ဗြာဟ္မဏာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဗြာဟ္မဏာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

“ပူရဏော, ဘော ဂေါတမ, ကဿပေါ သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ – ‘စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ’န္တိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘အဟံ အနန္တေန ဉာဏေန အနန္တံ လောကံ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟရာမီ’တိ။ အယမ္ပိ [အယမ္ပိ ဟိ (သျာ. က.)] , ဘော ဂေါတမ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ – ‘စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ’န္တိ။ သော [သောပိ (?)] ဧဝမာဟ – ‘အဟံ အနန္တေန ဉာဏေန အနန္တံ လောကံ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟရာမီ’တိ။ ဣမေသံ, ဘော ဂေါတမ, ဥဘိန္နံ ဉာဏဝါဒါနံ ဥဘိန္နံ အညမညံ ဝိပစ္စနီကဝါဒါနံ ကော သစ္စံ အာဟ ကော မုသာ”တိ?

“အလံ, ဗြာဟ္မဏာ! တိဋ္ဌတေတံ – ‘ဣမေသံ ဥဘိန္နံ ဉာဏဝါဒါနံ ဥဘိန္နံ အညမညံ ဝိပစ္စနီကဝါဒါနံ ကော သစ္စံ အာဟ ကော မုသာ’တိ။ ဓမ္မံ ဝေါ, ဗြာဟ္မဏာ, ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘော”တိ ခော တေ ဗြာဟ္မဏာ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏာ, စတ္တာရော ပုရိသာ စတုဒ္ဒိသာ ဌိတာ ပရမေန ဇဝေန စ သမန္နာဂတာ ပရမေန စ ပဒဝီတိဟာရေန။ တေ ဧဝရူပေန ဇဝေန သမန္နာဂတာ အဿု, သေယျထာပိ နာမ ဒဠှဓမ္မာ [ဒဠှဓမ္မော (သဗ္ဗတ္ထ) အ. နိ. ၄.၄၅; မ. နိ. ၁.၁၁၆ စ, တံသံဝဏ္ဏနာဋီကာယော စ မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏဉ္စ ဩလောကေတဗ္ဗာ] ဓနုဂ္ဂဟော သိက္ခိတော ကတဟတ္ထော ကတူပါသနော လဟုကေန အသနေန အပ္ပကသိရေန တိရိယံ တာလစ္ဆာယံ [တာလစ္ဆာတိံ (သီ. သျာ. ပီ.), တာလစ္ဆာဒိံ (က.) အ. နိ. ၄.၄၅; မ. နိ. ၁.၁၆၁ ပဿိတဗ္ဗံ] အတိပာတေယျ; ဧဝရူပေန စ ပဒဝီတိဟာရေန, သေယျထာပိ နာမ ပုရတ္ထိမာ သမုဒ္ဒာ ပစ္ဆိမော သမုဒ္ဒော အထ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဌိတော ပုရိသော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ ဂမနေန လောကဿ အန္တံ ပါပုဏိဿာမီ’တိ။ သော အညတြေဝ အသိတပီတခါယိတသာယိတာ အညတြ ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မာ အညတြ နိဒ္ဒါကိလမထပဋိဝိနောဒနာ ဝဿသတာယုကော ဝဿသတဇီဝီ ဝဿသတံ ဂန္တွာ အပ္ပတွာဝ လောကဿ အန္တံ အန္တရာ ကာလံ ကရေယျ။ အထ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ။ပေ။ အထ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ။ အထ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဌိတော ပုရိသော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ ဂမနေန လောကဿ အန္တံ ပါပုဏိဿာမီ’တိ။ သော အညတြေဝ အသိတပီတခါယိတသာယိတာ အညတြ ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မာ အညတြ နိဒ္ဒါကိလမထပဋိဝိနောဒနာ ဝဿသတာယုကော ဝဿသတဇီဝီ ဝဿသတံ ဂန္တွာ အပ္ပတွာဝ လောကဿ အန္တံ အန္တရာ ကာလံ ကရေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? နာဟံ, ဗြာဟ္မဏာ, ဧဝရူပါယ သန္ဓာဝနိကာယ လောကဿ အန္တံ ဉာတေယျံ ဒဋ္ဌေယျံ ပတ္တေယျန္တိ ဝဒါမိ။ န စာဟံ, ဗြာဟ္မဏာ, အပ္ပတွာဝ လောကဿ အန္တံ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယံ ဝဒါမိ။

“ပဉ္စိမေ, ဗြာဟ္မဏာ, ကာမဂုဏာ အရိယဿ ဝိနယေ လောကောတိ ဝုစ္စတိ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ; သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ; ဣမေ ခော, ဗြာဟ္မဏာ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ အရိယဿ ဝိနယေ လောကောတိ ဝုစ္စတိ။

“ဣဓ, ဗြာဟ္မဏာ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏာ, ‘ဘိက္ခု လောကဿ အန္တမာဂမ္မ, လောကဿ အန္တေ ဝိဟရတိ’။ တမညေ ဧဝမာဟံသု – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’တိ။ အဟမ္ပိ ဟိ [အဟမ္ပိ (သီ. ပီ.)] , ဗြာဟ္မဏာ, ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’”တိ။

“ပုန စပရံ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ‘ဘိက္ခု လောကဿ အန္တမာဂမ္မ လောကဿ အန္တေ ဝိဟရတိ’။ တမညေ ဧဝမာဟံသု – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’တိ။ အဟမ္ပိ ဟိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’”တိ။

“ပုန စပရံ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ‘ဘိက္ခု လောကဿ အန္တမာဂမ္မ လောကဿ အန္တေ ဝိဟရတိ’။ တမညေ ဧဝမာဟံသု – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’တိ ။ အဟမ္ပိ ဟိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’”တိ။

“ပုန စပရံ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ , ‘ဘိက္ခု လောကဿ အန္တမာဂမ္မ လောကဿ အန္တေ ဝိဟရတိ’။ တမညေ ဧဝမာဟံသု – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’တိ။ အဟမ္ပိ ဟိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘အယမ္ပိ လောကပရိယာပန္နော, အယမ္ပိ အနိဿဋော လောကမှာ’”တိ။

“ပုန စပရံ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ‘ဘိက္ခု လောကဿ အန္တမာဂမ္မ လောကဿ အန္တေ ဝိဟရတိ တိဏ္ဏော လောကေ ဝိသတ္တိက’”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒေဝါသုရသင်္ဂါမသုတ္တံ

၃၉. “ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါသုရသင်္ဂါမော သမုပဗျူဠှော အဟောသိ။ တသ္မိံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဂါမေ အသုရာ ဇိနိံသု, ဒေဝါ ပရာဇယိံသု [ပရာဇိယိံသု (သီ. သျာ. က.)] ။ ပရာဇိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ [ဒေဝါ ဘီတာ (ပီ.)] အပယိံသွေဝ [အပယံသွေဝ (သီ.)] ဥတ္တရေနာဘိမုခါ, အဘိယိံသု [အဘိယံသု (သီ.)] အသုရာ။ အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါနံ ဧတဒဟောသိ – ‘အဘိယန္တေဝ ခော အသုရာ။ ယံနူန မယံ ဒုတိယမ္ပိ အသုရေဟိ သင်္ဂါမေယျာမာ’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ အသုရေဟိ သင်္ဂါမေသုံ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသုရာဝ ဇိနိံသု, ဒေဝါ ပရာဇယိံသု။ ပရာဇိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ အပယိံသွေဝ ဥတ္တရေနာဘိမုခါ, အဘိယိံသု အသုရာ”။

အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါနံ ဧတဒဟောသိ – ‘အဘိယန္တေဝ ခော အသုရာ။ ယံနူန မယံ တတိယမ္ပိ အသုရေဟိ သင်္ဂါမေယျာမာ’တိ။ တတိယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ အသုရေဟိ သင်္ဂါမေသုံ။ တတိယမ္ပိ ခော , ဘိက္ခဝေ, အသုရာဝ ဇိနိံသု, ဒေဝါ ပရာဇယိံသု။ ပရာဇိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ ဘီတာ ဒေဝပုရံယေဝ ပဝိသိံသု။ ဒေဝပုရဂတာနဉ္စ ပန [ပုန (က.)], ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါနံ ဧတဒဟောသိ – ‘ဘီရုတ္တာနဂတေန ခော အနိ မယံ ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရာမ အကရဏီယာ အသုရေဟီ’တိ။ အသုရာနမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဧတဒဟောသိ – ‘ဘီရုတ္တာနဂတေန ခော အနိ ဒေဝါ ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရန္တိ အကရဏီယာ အမှေဟီ’တိ။

“ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါသုရသင်္ဂါမော သမုပဗျူဠှော အဟောသိ။ တသ္မိံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဂါမေ ဒေဝါ ဇိနိံသု, အသုရာ ပရာဇယိံသု။ ပရာဇိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, အသုရာ အပယိံသွေဝ ဒက္ခိဏေနာဘိမုခါ, အဘိယိံသု ဒေဝါ။ အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသုရာနံ ဧတဒဟောသိ – ‘အဘိယန္တေဝ ခော ဒေဝါ။ ယံနူန မယံ ဒုတိယမ္ပိ ဒေဝေဟိ သင်္ဂါမေယျာမာ’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသုရာ ဒေဝေဟိ သင်္ဂါမေသုံ။ ဒုတိယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါဝ ဇိနိံသု, အသုရာ ပရာဇယိံသု။ ပရာဇိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, အသုရာ အပယိံသွေဝ ဒက္ခိဏေနာဘိမုခါ, အဘိယိံသု ဒေဝါ”။

အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသုရာနံ ဧတဒဟောသိ – 'အဘိယန္တွေ၀ ခေါ ဒေဝါ။ ယံနူန မယံ တတိယမ္ပိ ဒေဝေဟိ သင်္ဂါမေယျာမာ'တိ။ တတိယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသုရာ ဒေဝေဟိ သင်္ဂါမေသုံ။ တတိယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါ ဇိနိံသု, အသုရာ ပရာဇယိံသု။ ပရာဇိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, အသုရာ ဘီတာ အသုရပုရံယေဝ ပဝိသိံသု။ အသုရပုရဂတာနဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, အသုရာနံ ဧတဒဟောသိ – 'ဘီရုတ္တာနဂတေန ခေါ အနိ မယံ ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရာမ အကရဏီယာ ဒေဝေဟီ'တိ။ ဒေဝါနမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဧတဒဟောသိ – 'ဘီရုတ္တာနဂတေန ခေါ အနိ အသုရာ ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရန္တိ အကရဏီယာ အမှေဟီ'တိ။

"ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, တသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဘိက္ခုဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'ဘီရုတ္တာနဂတေန ခေါ အနာဟံ ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရာမိ အကရဏီယော မာရဿာ'တိ ။ မာရဿာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပာပိမတော ဧဝံ ဟောတိ – 'ဘီရုတ္တာနဂတေန ခေါ အနိ ဘိက္ခု ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရတိ အကရဏီယော မယှ'''န္တိ။

"ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, တသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဘိက္ခုဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'ဘီရုတ္တာနဂတေန ခေါ အနာဟံ ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရာမိ အကရဏီယော မာရဿာ'တိ။ မာရဿာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပာပိမတော ဧဝံ ဟောတိ – 'ဘီရုတ္တာနဂတေန ခေါ အနိ ဘိက္ခု ဧတရဟိ အတ္တနာ ဝိဟရတိ, အကရဏီယော မယှ'''န္တိ။

"ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပာပိမတော တိဏ္ဏော လောကေ ဝိသတ္တိက'''န္တိ။

"ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပာပိမတော တိဏ္ဏော လောကေ ဝိသတ္တိက'''န္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. နာဂသုတ္တံ

၄၀. "ယသ္မိံ , ဘိက္ခဝေ, သမယေ အာရညိကဿ နာဂဿ ဂေါစရပသုတဿ ဟတ္ထီပိ ဟတ္ထိနိယောပိ ဟတ္ထိကလဘာပိ ဟတ္ထိစ္ဆာပာပိ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ တိဏဂ္ဂါနိ ဆိန္ဒန္တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, အာရညိကော နာဂေါ အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။ ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အာရညိကဿ နာဂဿ ဂေါစရပသုတဿ ဟတ္ထီပိ ဟတ္ထိနိယောပိ ဟတ္ထိကလဘာပိ ဟတ္ထိစ္ဆာပာပိ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂံ သာခါဘင်္ဂံ ခါဒန္တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, အာရညိကော နာဂေါ အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။ ယသ္မိံ , ဘိက္ခဝေ, သမယေ အာရညိကဿ နာဂဿ ဩဂါဟံ ဩတိဏ္ဏဿ ဟတ္ထီပိ ဟတ္ထိနိယောပိ ဟတ္ထိကလဘာပိ ဟတ္ထိစ္ဆာပာပိ ပုရတော ပုရတော ဂန္တွာ သောဏ္ဍာယ ဥဒကံ အာလောဠေန္တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, အာရညိကော နာဂေါ အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။ ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အာရညိကဿ နာဂဿ ဩဂါဟာ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, အာရညိကော နာဂေါ အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။

"တသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အာရညိကဿ နာဂဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'အဟံ ခေါ ဧတရဟိ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဟတ္ထီဟိ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိကလဘေဟိ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ ။ ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒါမိ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဉ္စ မေ သာခါဘင်္ဂံ ခါဒန္တိ [ခါဒိတံ (သျာ. က.) မဟာဝ. ၄၆၇ ပဿိတဗ္ဗံ] , အာဝိလာနိ စ ပါနီယာနိ ပိဝါမိ, ဩဂါဟာ စ [ဩဂါဟာပိ စ (သျာ. က.) မဟာဝ. ၄၆၇ ပဿိတဗ္ဗံ] မေ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိ

ယော ဂစ္ဆန္တိ။ ယံနူနာဟံ ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော အပရေန သမယေန ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရတိ, အစ္ဆိန္နကုန္နိ စေဝ တိဏာနိ ခာဒတိ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဥ္စဿ သာခာဘင်္ဂံ န ခာဒန္တိ [န ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဥ္စ သာခာဘင်္ဂံ ခာဒတိ (သျာ. က.)], အနာဝိလာနိ စ ပာနီယာနိ ပိဝတိ, ဩဂါဟာ စဿ ဥတ္တိဏ္ဏဿ န ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တိ။

“တသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ အာရညိကဿ နာဂဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟံ ခေါ ပုဗ္ဗေ အာကိဏ္ဏော ဝိဟာသိံ ဟတ္ထီဟိ ဟတ္ထိနီဟိ ဟတ္ထိကလဘေဟိ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ, ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒိံ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဥ္စ မေ သာခာဘင်္ဂံ ခါဒိံသု, အာဝိလာနိ စ ပာနီယာနိ အပာယိံ, ဩဂါဟာ [တွေ ပိသဒ္ဒော သဗ္ဗတ္ထပိ နတ္ထိ] စ မေ ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော အဂမံသု။ သောဟံ ဧတရဟိ ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရာမိ, အစ္ဆိန္နဂ္ဂါနိ စေဝ တိဏာနိ ခါဒာမိ, ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂဥ္စ မေ သာခာဘင်္ဂံ န ခါဒန္တိ, အနာဝိလာနိ စ ပာနီယာနိ ပိဝာမိ, ဩဂါဟာ စ မေ ဥတ္တိဏ္ဏဿ န ဟတ္ထိနိယော ကာယံ ဥပနိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တီ’တိ။ သော သောဏ္ဍာယ သာခာဘင်္ဂံ ဘဉ္ဇိတွာ သာခာဘင်္ဂေန ကာယံ ပရိမဇ္ဇိတွာ အတ္တမနော သောဏ္ဍံ သံဟရတိ [ကဏ္ဍုံ သံဟန္တိ (သီ. ပီ.) ကဏ္ဍုံ သံဟနတိ (သျာ.), တွေ ကဏ္ဍုဝနဒုက္ခံ ဝိနေတီတိ အတ္ထော],။

“ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု အာကိဏ္ဏော ဝိဟရတိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပာသကေဟိ ဥပာသိကာဟိ ရညာ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ, တသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဘိက္ခုဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟံ ခေါ ဧတရဟိ အာကိဏ္ဏော ဝိဟရာမိ ဘိက္ခူဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပာသကေဟိ ဥပာသိကာဟိ ရညာ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ။ ယံနူနာဟံ ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ ။ သော အရညဂတော ဝာ ရုက္ခမူလဂတော ဝာ သုညာဂါရဂတော ဝာ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

“သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟရတိ, အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဗျာပာဒပဒောသံ ပဟာယ အဗျာပန္နစိတ္တော ဝိဟရတိ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ, ဗျာပာဒပဒောသာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ထိနမိဒ္ဓံ ပဟာယ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဝိဟရတိ အာလောကသညီ သတော သမ္ပဇာနော, ထိနမိဒ္ဓာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟရတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဟရတိ အကထံကထီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝိစိကိစ္ဆာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော အတ္တမနော သောဏ္ဍံ သံဟရတိ [ကဏ္ဍုံ သံဟန္တိ (သီ. ပီ.), ကဏ္ဍုံ သံဟနတိ (သျာ.), တွေ ကဏ္ဍုဝနသဒိသံ ဈာန ပဋိပက္ခံ ကိလေသဒုက္ခံ ဝိနေတီတိ အတ္ထော]။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော အတ္တမနော သောဏ္ဍံ သံဟရတိ။

“သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော အတ္တမနော သောဏ္ဍံ သံဟရတိ။ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ သော အတ္တမနော သောဏ္ဍံ သံဟရတီ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. တပုဿသုတ္တံ

၄၃. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ မလ္လေသု ဝိဟရတိ ဥရုဝေလကပ္ပံ နာမ မလ္လာနံ နိဂမော။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဥရုဝေလကပ္ပံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ ဥရုဝေလကပ္ပေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – "ဣဓေဝ တာဝ တွံ, အာနန္ဒ, ဟောဟိ, ယာဝါဟံ မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂါဟာမိ ဒိဝါဝိဟာရာယာ"တိ။ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။

အထ ခေါ တပုဿော ဂဟပတိ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ တပုဿော ဂဟပတိ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ –

"မယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဂိဟီ ကာမဘောဂိနော ကာမာရာမာ ကာမရတာ ကာမသမ္မုဒိတာ။ တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ ဂိဟီနံ ကာမဘောဂီနံ ကာမာရာမာနံ ကာမရတာနံ ကာမသမ္မုဒိတာနံ ပပါတော ဝိယ ခါယတိ, ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ။ သုတံ မေတံ, ဘန္တေ, 'ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဒဟရာနံ ဒဟရာနံ ဘိက္ခူနံ နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော' [ပဿတံ (?)] ။ တယိဒံ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဘိက္ခူနံ ဗဟုနာ ဇနေန ဝိသဘာဂေ, ယဒိဒံ နေက္ခမ္မ"န္တိ။

"အတ္ထိ ခေါ ဧတံ, ဂဟပတိ, ကထာပါဘတံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အာယာမ, ဂဟပတိ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိဿာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေဿာမ။ ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ"တိ။

"ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခေါ တပုဿော ဂဟပတိ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော တပုဿေန ဂဟပတိနာ သဒ္ဓိံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

"အယံ , ဘန္တေ, တပုဿော ဂဟပတိ ဧဝမာဟ – 'မယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဂိဟီ ကာမဘောဂိနော ကာမာရာမာ ကာမရတာ ကာမသမ္မုဒိတာ, တေသံ နော ဘန္တေ, အမှာကံ ဂိဟီနံ ကာမဘောဂီနံ ကာမာရာမာနံ ကာမရတာနံ ကာမသမ္မုဒိတာနံ ပပါတော ဝိယ ခါယတိ, ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ'။ သုတံ မေတံ, ဘန္တေ, 'ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဒဟရာနံ ဒဟရာနံ ဘိက္ခူနံ နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တယိဒံ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဘိက္ခူနံ ဗဟုနာ ဇနေန ဝိသဘာဂေ ယဒိဒံ နေက္ခမ္မ"'န္တိ။

"ဧဝမေတံ, အာနန္ဒ, ဧဝမေတံ, အာနန္ဒ! မယှမ္ပိ ခေါ, အာနန္ဒ, ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော ဧတဒဟောသိ – 'သာဓု နေက္ခမ္မံ , သာဓု ပဝိဝေကော'တိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – 'ကော နု ခေါ ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယေန မေ နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော'? တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – 'ကာမေသု ခေါ မေ အာဒီနဝေါ အဒိဋ္ဌော, သော စ မေ အဗဟုလီကတော, နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော ။ တသ္မာ မေ နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော'။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – 'သစေ ခေါ အဟံ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလံ ကရေယျံ [ဗဟုလီကရေယျံ (သီ. သျာ. ပီ.)], နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယျံ, ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယျ ပသီဒေယျ သန္တိဋ္ဌေယျ ဝိမုစ္စေယျ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော'။ သော ခေါ အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလမကာသိံ, နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, နေက္ခမ္မေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခေါ အဟံ, အာနန္ဒ, ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ကာမသဟဂတာ

သညာမနသိကာရာ သမုအစရန္တိ။ သ္ဝသ္သ မေ ဟောတိ အာဗာဓော ။ သေယ္ယထာပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝသ္သ မေ ကာမသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုအစရန္တိ။ သ္ဝသ္သ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

“တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယ္យ’န္တိ။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, အဝိတက္ကေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော, យေန မေ အဝိတက္ကေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’? တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ဝိတက္ကေသု ခော မေ အာဒီနဝေါ အဒိဋ္ဌော, သော စ မေ အဗဟုလီကတော, အဝိတက္ကေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ အဝိတက္ကေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ ဝိတက္ကေသု အာဒီနဝံ ဒိသ္ဝာ တံ ဗဟုလံ ကရေယ္យံ, အဝိတက္ကေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယ္យံ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ အဝိတက္ကေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယ္ယ ပသီဒေယ္ယ သန္တိဋ္ဌေယ္ယ ဝိမုစ္စေယ္ယ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန ဝိတက္ကေသု အာဒီနဝံ ဒိသ္ဝာ တံ ဗဟုလမကာသိံ, အဝိတက္ကေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, အဝိတက္ကေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဝိတက္ကသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုအစရန္တိ။ သ္ဝသ္သ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယ္ယထာပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝသ္သ မေ ဝိတက္ကသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုအစရန္တိ။ သ္ဝသ္သ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

“တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရေယ္យံ သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေယ္យံ ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီတိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယ္ယ’န္တိ။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, နိပ္ပီတိကေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော , យေန မေ နိပ္ပီတိကေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’? တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ပီတိယာ ခော မေ အာဒီနဝေါ အဒိဋ္ဌော, သော စ မေ အဗဟုလီကတော, နိပ္ပီတိကေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ နိပ္ပီတိကေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ ပီတိယာ အာဒီနဝံ ဒိသ္ဝာ တံ ဗဟုလံ ကရေယ္យံ, နိပ္ပီတိကေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယ္យံ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ နိပ္ပီတိကေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယ္ယ ပသီဒေယ္ယ သန္တိဋ္ဌေယ္ယ ဝိမုစ္စေယ္ယ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန ပီတိယာ အာဒီနဝံ ဒိသ္ဝာ တံ ဗဟုလမကာသိံ, နိပ္ပီတိကေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, နိပ္ပီတိကေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ပီတိသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုအစရန္တိ။ သ္ဝသ္သ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယ္ယထာပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝသ္သ မေ ပီတိသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုအစရန္တိ။ သ္ဝသ္သ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

“တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယ္ယ’န္တိ။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, အဒုက္ခမသုခေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော, យေန မေ အဒုက္ခမသုခေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’? တသ္သ မယ္ဟံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ဥပေက္ခာသုခေ ခော မေ အာဒီနဝေါ အဒိဋ္ဌော, သော စ မေ အဗဟုလီကတော, အဒုက္ခမသုခေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ အဒုက္ခမသုခေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္

တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ
ဥပေက္ခာသုခေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလံ ကရေယျံ, အဒုက္ခမသုခေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယျံ, ဌာနံ ခော ပ
နေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ အဒုက္ခမသုခေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယျ ပသီဒေယျ သန္တိဋ္ဌေယျ ဝိမုစ္စေယျ ဧတံ သန္တန္တိ
ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန ဥပေက္ခာသုခေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလမကာသိံ အဒုက္ခမ
သုခေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, အဒုက္ခမသုခေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌ
တိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပ
ဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဥပေက္ခာသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစ
ရန္တိ။ သွာဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာ
ယ; ဧဝမေဝဿ မေ ဥပေက္ခာသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

“တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္
ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ “အနန္တော အာကာသော”တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေ
ယျ’န္တိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, အာကာသာနဉ္စာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမု
စ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော,
ယေန မေ အာကာသာနဉ္စာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿ
တော’? တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ရူပေသု ခော မေ အာဒီနဝော အဒိဋ္ဌော, သော စ အဗဟုလီကတော,
အာကာသာနဉ္စာယတနေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ အာကာသာနဉ္စာယတ
နေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တဿ မယှံ, အာနန္
ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ ရူပေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလံ ကရေယျံ, အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာနိသံ
သံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယျံ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ အာကာသာနဉ္စာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယျ ပသီ
ဒေယျ သန္တိဋ္ဌေယျ ဝိမုစ္စေယျ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန ရူ
ပေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလမကာသိံ, အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တဿ မယှံ,
အာနန္ဒ, အာကာသာနဉ္စာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။
သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိ
ကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဣမိနာ
ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ရူပသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာ
ပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ မေ ရူပသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ
သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

“တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ “အနန္တံ
ဝိညာဏ”န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဝိညာဏဉ္စာယတနေ စိတ္
တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒ
ဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယေန မေ ဝိညာဏဉ္စာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သ
န္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’? တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘အာကာသာနဉ္စာယတ
နေ ခော မေ အာဒီနဝော အဒိဋ္ဌော, သော စ အဗဟုလီကတော, ဝိညာဏဉ္စာယတနေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော
စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ ဝိညာဏဉ္စာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ
ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ အာကာသာနဉ္စာယတနေ
အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလံ ကရေယျံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယျံ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိ
ဇ္ဇတိ ယံ မေ ဝိညာဏဉ္စာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယျ ပသီဒေယျ သန္တိဋ္ဌေယျ ဝိမုစ္စေယျ ဧတံ သန္တန္တိ
ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလမကာ
သိံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဝိညာဏဉ္စာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခ
န္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္
စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဣ
မိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော အာကာသာနဉ္စာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွာဿ မေ ဟောတိ

အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ ; ဧဝမေဝဿ မေ အာကာသာနဉ္စာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

‘‘တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, အာကိဉ္စညာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယေန မေ အာကိဉ္စညာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’? တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ခော မေ အာဒီနဝေါ အဒိဋ္ဌော, သော စ မေ အဗဟုလီကတော, အာကိဉ္စညာယတနေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ အာကိဉ္စညာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ ဝိညာဏဉ္စာယတနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလံ ကရေယျံ, အာကိဉ္စညာယတနေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယျံ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ အာကိဉ္စညာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယျ ပသီဒေယျ သန္တိဋ္ဌေယျ ဝိမုစ္စေယျ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန ဝိညာဏဉ္စာယတနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလမကာသိံ, အာကိဉ္စညာယတနေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, အာကိဉ္စညာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဝိညာဏဉ္စာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ မေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

‘‘တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, နေဝသညာနာသညာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယေန မေ နေဝသညာနာသညာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’? တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘အာကိဉ္စညာယတနေ ခော မေ အာဒီနဝေါ အဒိဋ္ဌော, သော စ မေ အဗဟုလီကတော, နေဝသညာနာသညာယတနေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ နေဝသညာနာသညာယတနေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ အာကိဉ္စညာယတနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလံ ကရေယျံ, နေဝသညာနာသညာယတနေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယျံ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ နေဝသညာနာသညာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယျ ပသီဒေယျ သန္တိဋ္ဌေယျ ဝိမုစ္စေယျ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန အာကိဉ္စညာယတနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလမကာသိံ, နေဝသညာနာသညာယတနေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, နေဝသညာနာသညာယတနေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော အာကိဉ္စညာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, သုခိနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ အာဗာဓာယ; ဧဝမေဝဿ မေ အာကိဉ္စညာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ သွဿ မေ ဟောတိ အာဗာဓော။

‘‘တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယံနူနာဟံ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, သညာဝေဒယိတနိရောဓေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု, ကော ပစ္စယော, ယေန မေ သညာဝေဒယိတနိရောဓေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’? တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘နေဝသညာနာသညာယတနေ ခော မေ

အာဒီနဝေ အဒိဋ္ဌော, သော စ မေ အဗဟုလီကတော, သညာဝေဒယိတနိရောဓေ စ အာနိသံသော အနဓိဂတော, သော စ မေ အနာသေဝိတော။ တသ္မာ မေ သညာဝေဒယိတနိရောဓေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, ဧတဒဟောသိ – ‘သစေ ခော အဟံ နေဝသညာနာသညာယတနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလံ ကရေယျံ, သညာဝေဒယိတနိရောဓေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝေယျံ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ မေ သညာဝေဒယိတနိရောဓေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒေယျ ပသီဒေယျ သန္တိဋ္ဌေယျ ဝိမုစ္စေယျ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော’။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, အပရေန သမယေန နေဝသညာနာသညာယတနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဗဟုလမကာသိံ , သညာဝေဒယိတနိရောဓေ အာနိသံသံ အဓိဂမ္မ တမာသေဝိံ။ တဿ မယှံ, အာနန္ဒ, သညာဝေဒယိတနိရောဓေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ ဧတံ သန္တန္တိ ပဿတော။ သော ခော အဟံ, အာနန္ဒ, သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမိ, ပညာယ စ မေ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခယံ အဂမံသု။

‘‘ယာဝကီဝဉ္စာဟံ , အာနန္ဒ, ဣမာ နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိယော န ဧဝံ အနုလောမပဋိလောမံ သမာပဇ္ဇိမ္ပိ ဝုဋ္ဌဟိမ္ပိ, နေဝ တာဝာဟံ, အာနန္ဒ, သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ‘အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော’တိ ပစ္စညာသိံ။ ယတော စ ခော အဟံ, အာနန္ဒ, ဣမာ နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိယော ဧဝံ အနုလောမပဋိလောမံ သမာပဇ္ဇိမ္ပိ ဝုဋ္ဌဟိမ္ပိ, အထာဟံ, အာနန္ဒ, သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ‘အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော’တိ ပစ္စညာသိံ။ ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ – ‘အကုပ္ပာ မေ စေတောဝိမုတ္တိ [ဝိမုတ္တိ (က. သီ. က.)], အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝော’’’တိ။ ဒသမံ။

မဟာဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဒွေ ဝိဟာရာ စ နိဗ္ဗာနံ, ဂါဝီ ဈာနေန ပဉ္စမံ။
အာနန္ဒော ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝော, နာဂေန တပုဿေန စာတိ။

၅. သာမညဝဂ္ဂေါ

၁. သမ္ဗာဓသုတ္တံ

၄၂. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဥဒာယီ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ဥဒာယီ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေစ – ''ဝုတ္တမိဒံ, အာဝုသော, ပဉ္စာလစဏ္ဍေန ဒေဝပုတ္တေန –

''သမ္ဗာဓေ ဂတံ [သမ္ဗာဓေ ဝတ (သီ.)] ဩကာသံ, အဝိန္ဒာ ဘူရိမေဓသော။
ယော ဈာနမဗုဇ္ဈိ ဗုဒ္ဓေါ, ပဋိလီနနိသဘော မုနီ''တိ။

''ကတမော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓော, ကတမော သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ''တိ? ''ပဉ္စိမေ, အာဝုသော, ကာမဂုဏာ သမ္ဗာဓော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒာ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ ဣမေ ခော, အာဝုသော, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ သမ္ဗာဓော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ။

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ တတြာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ ဝိတက္ကဝိစာရာ အနိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ, အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန ။ တတြာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ ပီတိ အနိရုဒ္ဓါ ဟောတိ , အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ တတြာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ ဥပေက္ခာသုခံ အနိရုဒ္ဓံ ဟောတိ, အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ.။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ တတြာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ ရူပသညာ အနိရုဒ္ဓါ ဟောတိ, အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ တတြာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ အနိရုဒ္ဓါ ဟောတိ, အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ ဩကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန ။ တတြာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ အနိရုဒ္ဓါ ဟောတိ, အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ သြကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ တတ္ရာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ အာကိဉ္စညာယတနသညာ အနိရုဒ္ဓါ ဟောတိ, အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ သြကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ တတ္ရာပတ္ထိ သမ္ဗာဓော။ ကိဉ္စ တတ္ထ သမ္ဗာဓော? ယဒေဝ တတ္ထ နေဝသညာနာသညာယတနသညာ အနိရုဒ္ဓါ ဟောတိ, အယမေတ္ထ သမ္ဗာဓော။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, သမ္ဗာဓေ သြကာသာဓိဂမော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ကာယသက္ခီသုတ္တံ

၄၃. “‘ကာယသက္ခီ ကာယသက္ခီ’တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခော, အာဝုသော, ကာယသက္ခီ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ”တိ? “ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယထာ ယထာ စ တဒာယတနံ တထာ တထာ နံ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, ကာယသက္ခီ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယထာ ယထာ စ တဒာယတနံ တထာ တထာ နံ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, ကာယသက္ခီ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယထာ ယထာ စ တဒာယတနံ တထာ တထာ နံ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, ကာယသက္ခီ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ပေ။။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ ယထာ ယထာ စ တဒာယတနံ တထာ တထာ နံ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, ကာယသက္ခီ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပညာဝိမုတ္တသုတ္တံ

၄၄. “‘ပညာဝိမုတ္တော ပညာဝိမုတ္တော’တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခော, အာဝုသော, ပညာဝိမုတ္တော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ”တိ?

“ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စ နံ ပဇာနာတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော, အာဝုသော, ပညာဝိမုတ္တော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ပေ။။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ, ပညာယ စ နံ ပဇာနာတိ။ တ္တောဝတာပိ ခော,

အာဝုသော, ပညာဝိမုတ္တော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ''တိ။ တတိယံ။

၄. ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တသုတ္တံ

၄၅. '''ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော'တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော, ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ''တိ?

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယထာ ယထာ စ တဒါယတနံ တထာ တထာ နံ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စ နံ ပဇာနာတိ။ တ္တောဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ပေ.။။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ ယထာ ယထာ စ တဒါယတနံ တထာ တထာ နံ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စ နံ ပဇာနာတိ။ တ္တောဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. သန္ဒိဋ္ဌိကဓမ္မသုတ္တံ

၄၆. '''သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော'တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ''တိ?

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ပေ.။။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ တ္တောဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သန္ဒိဋ္ဌိကနိဗ္ဗာနသုတ္တံ

၄၇. '''သန္ဒိဋ္ဌိကံ နိဗ္ဗာနံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ နိဗ္ဗာန'န္တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော, သန္ဒိဋ္ဌိကံ နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ''တိ?

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တ္တောဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, သန္ဒိဋ္ဌိကံ နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ပေ.။။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ တ္တောဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, သန္ဒိဋ္ဌိကံ နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. နိဗ္ဗာနသုတ္တံ

၄၈. '''နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာန'န္တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ သတ္တမံ။

၈. ပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တံ

၄၉. '''ပရိနိဗ္ဗာနံ ပရိနိဗ္ဗာန'န္တိ။ပေ.။။ အဋ္ဌမံ။

၉. တဒင်္ဂနိဗ္ဗာနသုတ္တံ

၅၀. '''တဒင်္ဂနိဗ္ဗာနံ တဒင်္ဂနိဗ္ဗာန'န္တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ နဝမံ။

၁၀. ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနသုတ္တံ

၅၁. '''ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန'န္တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခော, အာဝုသော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ''တိ?

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ပရိယာယေန ။ပေ.။။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ''တိ။ ဒသမံ။

သာမညဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

သမ္ဗာဓော ကာယသက္ခီ ပညာ၊
ဥဘတောဘာဂေ သန္ဒိဋ္ဌိကာ ဒွေ။
နိဗ္ဗာနံ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊
တဒင်္ဂဒိဋ္ဌဓမ္မိကေန စာတိ။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

(၆) ၁. ခေမဝဂ္ဂေါ

၁. ခေမသုတ္တံ

၅၂. '''ခေမံ ခေမ'န္တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော, ခေမံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ''တိ?

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, ခေမံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ပေ.။။

''ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော, ခေမံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ''တိ။ ပဌမံ။

၂. ခေမပ္ပတ္တသုတ္တံ

၅၃. ခေမပ္ပတ္တော ခေမပ္ပတ္တောတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ ဒုတိယံ။

၃. အမတသုတ္တံ

၅၄. အမတံ အမတန္တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ တတိယံ။

၄. အမတပ္ပတ္တသုတ္တံ

၅၅. အမတပ္ပတ္တော အမတပ္ပတ္တောတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ စတုတ္ထံ။

၅. အဘယသုတ္တံ

၅၆. အဘယံ အဘယန္တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ ပဉ္စမံ။

၆. အဘယပ္ပတ္တသုတ္တံ

၅၇. အဘယပ္ပတ္တော အဘယပ္ပတ္တောတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဿဒ္ဓိသုတ္တံ

၅၈. ပဿဒ္ဓိ ပဿဒ္ဓီတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ သတ္တမံ။

၈. အနုပုဗ္ဗပဿဒ္ဓိသုတ္တံ

၅၉. အနုပုဗ္ဗပဿဒ္ဓိ အနုပုဗ္ဗပဿဒ္ဓီတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ အဋ္ဌမံ။

၉. နိရောဓသုတ္တံ

၆၀. နိရောဓော နိရောဓောတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ပေ.။။ နဝမံ။

၁၀. အနုပုဗ္ဗနိရောဓသုတ္တံ

၆၁. “‘အနုပုဗ္ဗနိရောဓော အနုပုဗ္ဗနိရောဓော’တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခော, အာဝုသော, အနုပုဗ္ဗနိရောဓော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ”တိ?

“ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, အနုပုဗ္ဗနိရောဓော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ ပရိယာယေန။ပေ.။ ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာဝုသော, အနုပုဗ္ဗနိရောဓော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ နိပ္ပရိယာယေနာ”တိ။ ဒသမံ။

၁၁. အဘဗ္ဗသုတ္တံ

၆၂. “နဝ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ နဝ? ရာဂံ, ဒောသံ, မောဟံ, ကောဓံ, ဥပနာဟံ, မက္ခံ, ပဠာသံ, ဣဿံ, မစ္ဆရိယံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။

“နဝ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ နဝ? ရာဂံ, ဒောသံ, မောဟံ, ကောဓံ, ဥပနာဟံ, မက္ခံ, ပဠာသံ, ဣဿံ, မစ္ဆရိယံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, နဝ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတု”န္တိ။ ဧကာဒသမံ။

ခေမဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ခေမော စ အမတဉ္စေဝ၊ အဘယံ ပဿဒ္ဓိယေန စ။
နိရောဓော အနုပုဗ္ဗော စ၊ ဓမ္မံ ပဟာယ ဘဗ္ဗေန စာတိ။

(၇) ၂. သတိပဋ္ဌာနဝဂ္ဂေါ

၁. သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လသုတ္တံ

၆၃. ''ပဉ္စိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ပာဏာတိပာတော, အဒိန္နာဒာနံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော, မုသာဝါဒော, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လာနိ။

''ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လာနံ ပဟာနာယ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဝေဒနာသု…ပေ.… စိတ္တေ…ပေ.… ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ပဌမံ။

၂. နီဝရဏသုတ္တံ

၆၄. ''ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, နီဝရဏာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ, ဗျာပါဒနီဝရဏံ, ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ , ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏံ, ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏံ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ နီဝရဏာနိ။

''ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ နီဝရဏာနံ ပဟာနာယ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဝေဒနာသု…ပေ.… စိတ္တေ…ပေ.… ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ နီဝရဏာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကာမဂုဏသုတ္တံ

၆၅. ''ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ…ပေ.… ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ… ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ… ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။

''ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ ပဟာနာယ…ပေ.… ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ တတိယံ။

၄. ဥပါဒါနက္ခန္ဓသုတ္တံ

၆၆. ''ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ။

''ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ ပဟာနာယ…ပေ.… ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဩရမ္ဘာဂိယသုတ္တံ

၆၇. ''ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဩရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော, ကာမစ္ဆန္ဒော, ဗျာပါဒော – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။

“ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ။ပေ.။ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဂတိသုတ္တံ

၆၈. “ပဉ္စိမာ, ဘိက္ခဝေ, ဂတိယော။ ကတမာ ပဉ္စ? နိရယော, တိရစ္ဆာနယောနိ , ပေတ္တိဝိသယော, မနုဿာ, ဒေဝ တာ – ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ဂတိယော။

“ဣမာသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ ဂတီနံ ပဟာနာယ။ပေ.။ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. မစ္ဆရိယသုတ္တံ

၆၉. “ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, မစ္ဆရိယာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? အာဝာသမစ္ဆရိယံ, ကုလမစ္ဆရိယံ, လာဘမစ္ဆရိယံ, ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယံ, ဓမ္မမစ္ဆရိယံ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ မစ္ဆရိယာနိ။

“ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ မစ္ဆရိယာနံ ပဟာနာယ။ပေ.။ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသုတ္တံ

၇၀. “ပဉ္စိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ရူပရာဂေါ, အရူပရာဂေါ, မာနော, ဥဒ္ဓစ္စံ, အဝိဇ္ဇာ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။

“ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာယ။ပေ.။ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. စေတောခိလသုတ္တံ

၇၁. [အ. နိ. ၅.၂၀၅; ဒီ. နိ. ၃.၃၁၉; မ. နိ. ၁.၁၈၅] “ပဉ္စိမေ , ဘိက္ခဝေ, စေတောခိလာ [စေတောခီလာ (က.)]။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓ ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ, တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ , အယံ ပဌမော စေတောခိလော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မေ ကင်္ခတိ။ပေ.။ သင်္ဃေ ကင်္ခတိ။ သိက္ခာယ ကင်္ခတိ။ သဗြဟ္မစာရီသု ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီသု ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော, တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, အယံ ပဉ္စမော စေတောခိလော။

“ဣမေသံ, ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ စေတောခိလာနံ ပဟာနာယ။ပေ.။ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. စေတသောဝိနိဗန္ဓသုတ္တံ

၇၂. ‘‘ပဥ္စိမေ , ဘိက္ခဝေ, စေတသောဝိနိဗန္ဓာ [စေတောဝိနိဗန္ဓာ (သာရတ္ထဒီပနိဋီကာ) အ. နိ. ၅.၂၀၆; ဒီ. နိ. ၃.၃၂၀]။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု အဝီတရာဂေါ ဟောတိ အဝိဂတစ္ဆန္ဒော အဝိဂတပေမော အဝိဂတပိပာသော အဝိဂတပရိဠာဟော အဝိဂတတဏှော။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု အဝီတရာဂေါ ဟောတိ အဝိဂတစ္ဆန္ဒော အဝိဂတပေမော အဝိဂတပိပာသော အဝိဂတပရိဠာဟော အဝိဂတတဏှော, တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, အယံ ပဌမော စေတသောဝိနိဗန္ဓော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ အဝီတရာဂေါ ဟောတိ။ပေ။ ရူပေ အဝီတရာဂေါ ဟောတိ။ ယာဝဒတ္ထံ ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုဉ္ဇိတွာ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ ။ အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ – ‘ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ’တိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ – ‘ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ’တိ, တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, အယံ ပဉ္စမော စေတသောဝိနိဗန္ဓော။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ။

‘‘ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ စေတသောဝိနိဗန္ဓာနံ ပဟာနာယ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ; ဝေဒနာသု။ပေ။ စိတ္တေ။ပေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ စေတသောဝိနိဗန္ဓာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။ ဒသမံ။

သတိပဋ္ဌာနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

သိက္ခာ နီဝရဏာကာမာ၊ ခန္ဓာ စ ဩရမ္ဘာဂိယာ ဂတိ။
မစ္ဆေရံ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာ အဋ္ဌမံ၊ စေတောခိလာ ဝိနိဗန္ဓာတိ။

(၈) ၃. သမ္မပ္ပဓာနဝဂ္ဂေါ

၁. သိက္ခာသုတ္တံ

၇၃. ‘‘ပဉ္စိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ပါဏာတိပါတော ။ပေ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနိ။

‘‘ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနံ ပဟာနာယ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒါယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒါယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။ ပဌမံ။

၇၄-၈၁. (ယထာ သတိပဋ္ဌာနဝဂ္ဂေ တထာ သမ္မပ္ပဓာနဝသေန ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ။)

၁၀. စေတသောဝိနိဗန္ဓသုတ္တံ

၈၂. ‘‘ပဉ္စိမေ , ဘိက္ခဝေ, စေတသောဝိနိဗန္ဓာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု အဝီတရာဂေါ ဟောတိ။ပေ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ။

‘‘ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ စေတသောဝိနိဗန္ဓာနံ ပဟာနာယ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒါယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ; ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ။ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒါယ။ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ စေတသောဝိနိဗန္ဓာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။ ဒသမံ။

သမ္မပ္ပဓာနဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၉) ၄. ဣဒ္ဓိပါဒဝဂ္ဂေါ

၁. သိက္ခာသုတ္တံ

၈၃. ‘‘ပဉ္စိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? ပါဏာတိပါတော။ပေ.။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနံ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနိ။

‘‘ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနံ ပဟာနာယ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ, ဝီရိယသမာဓိ။ စိတ္တသမာဓိ။ ဝီမံသာသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ သိက္ခာဒုဗ္ဗလျာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။ ပဌမံ။

၈၄-၉၁. (ယထာ သတိပဋ္ဌာနဝဂ္ဂေ တထာ ဣဒ္ဓိပါဒဝသေန ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ။)

၁၀. စေတသောဝိနိဗန္ဓသုတ္တံ

၉၂. ‘‘ပဉ္စိမေ , ဘိက္ခဝေ, စေတသောဝိနိဗန္ဓာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု အဝီတရာဂေါ ဟောတိ။ပေ.။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ။

‘‘ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ စေတသောဝိနိဗန္ဓာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ, ဝီရိယသမာဓိ။ စိတ္တသမာဓိ။ ဝီမံသာသမာဓိပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ စေတသောဝိနိဗန္ဓာနံ ပဟာနာယ ဣမေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။ ဒသမံ။

ဣဒ္ဓိပါဒဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

ယထေဝ သတိပဋ္ဌာနာ၊ ပဓာနာ စတုရောပိ စ။
စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ စ၊ တထေဝ သမ္ပယောဇယေတိ။

(၁၀) ၅. ရာဂပေယျာလံ

၉၃. ‘‘ရာဂဿ , ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ နဝ? အသုဘသညာ, မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ အဘိညာယ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၉၄. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ နဝ? ပဌမံ ဈာနံ, ဒုတိယံ ဈာနံ, တတိယံ ဈာနံ, စတုတ္ထံ ဈာနံ, အာကာသာနဉ္စာယတနံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနံ, အာကိဉ္စညာယတနံ, နေဝသညာနာသညာယတနံ, သညာဝေဒယိတနိရောဓော – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၉၅-၁၁၂. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, ပရိညာယ။ပေ.။ ပရိက္ခယာယ။ပေ.။ ပဟာနာယ။ပေ.။ ခယာယ။ပေ.။ ဝယာယ။ပေ.။ ဝိရာဂာယ။ပေ.။ နိရောဓာယ။ပေ.။ စာဂာယ။ပေ.။ ပဋိနိဿဂ္ဂာယ။ပေ.။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’။

၁၁၃-၄၃၂. ‘‘ဒောသဿ။ပေ.။ မောဟဿ။ ကောဓဿ။ ဥပနာဟဿ။ မက္ခဿ။ ပဠာသဿ။ ဣဿာယ။ မစ္ဆရိယဿ။ မာယာယ။ သာဌေယျဿ။ ထမ္ဘဿ။ သာရမ္ဘဿ။ မာနဿ။ အတိမာနဿ။ မဒဿ။ ပမာဒဿ အဘိညာယ။ပေ.။ ပရိညာယ။ ပရိက္ခယာယ။ ပဟာနာယ။ ခယာယ။ ဝယာယ။ ဝိရာဂာယ။ နိရောဓာယ ။ စာဂာယ။ ပဋိနိဿဂ္ဂာယ။ပေ.။ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

ရာဂပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။

နဝကနိပါတပါဠိ နိဋ္ဌိတာ။